

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Széchenyi Imre gróf †.

1858—1905.

A magyar közéletet és elsősorban a magyar mezőgazdaságot fájdalmas gyász érte, amidőn Széchenyi Imre grófot a kérelhetetlen végzet élete derekán, munkásságának teljében, közhasznú tervezésének közepéből kiragadta az élők sorából. Alig néhány hónap előtt még közügyeinknek lelkes munkása volt s ma kihűlt földi maradványai ősei sírboltjában tehetetlenül nyugosznak. Szelleme megszünt új irányt adni a mezőgazdasági ügyek fejlődésének, képességei és rátermettsége megszünt tevékeny részt venni a közügyek intézésében, nemes alakját, szónoki erejét, meggyőző rábeszélését nélkülözni fogjuk a közélet fórumán. De bár testileg távozik is körünkől, az ő munkásságának emlékei közöttünk maradnak az ő kezdeményezésére és közreműködésével létrejött intézményekben, példája továbbra is buzdítólag fog hatni gazdasági és kulturális életünk egész mezején, emlékét pedig, mint a hű közéleti harcosét kegyelettel fogjuk őrizni sziveinkben.

Az ő távozása közéletünk mezejéről mindenkor nagy csapás lett volna. Kétszeresen az most, amidőn hazánk az áldatlan politikai viszonyok között kétszeresen érzi szükségét az önzetlen, tehetséges, fáradhatatlan munkásságu nagy jellemeknek. Kétszeresen súlyos a csapás, melyet a végzet reánk mért, mert az ő sokoldalú tevékenységének pótlására nem egy, de számos hozzá hasonló férfiura

volna szükség, holott a közélet fórumán ma szereplők tevékenysége az áldatlan viszonyok következtében amúgy is többszörösen van igénybe véve.

Egy vigasztalásunk van csak. Az, hogy az ő élete folyása a nemes, buzdító

Széchenyi Imre gróf

és irányadó példának oly sokaságát tünteti föl, hogy azoknak követésével az ő munkájának folytatása meg van köny-

nyítve mindazoknak, akik vele eddig is közreműködtek s akik az ő lelkes munkásságától nyertek új impulzusokat. És vigasztalásunk az, hogy az általa kezdeményezett intézmények ma már oly erősek és hatalmasak, hogy azoknak további fejlesztése követőinek sem lesz nehéz.

Nyugodjék csendesen ősei körében, kiknek nagyságához méltó volt hazafiai törekvéseivel, emberi nagy tulajdonságival és közéleti munkásságával, amelyekkel minden magyar és kivált minden magyar gazda szívében magának marandó emléket emelt.

Sárvári és felsővidéki Széchenyi Imre gróf 1858 márczius 31-én született Somogyváron. Atyja Széchenyi Dénes gróf, Széchenyi István gróf testvére, Lajos grófnak fia volt, anyja szül. Hoyos Mária grófné. A legidősebb Imre grófnak kívül még három fia született a házasságból: Géza gróf, a csokonyai uradalom tulajdonosa, a korán elhunyt Lajos gróf és Viktor gróf, a sárpentelei uradalom birtokosa.

Széchenyi Imre gróf iskolai tanulmányait otthon kezdte meg és a pozsonyi gimnáziumban folytatta. A mezőgazdálkodásban Sopronkövesden a hirneves gazda, Otócska Béla mellett mint gyakornok szerzett kiváló ismereteket. 1881-ben ő, Géza testvére, Andrássy Géza gróf, Hoyos Ernő gróf és Gudenusz báró tanulmányutra mentek Amerikába. Ez alkalommal tanulmányozták Amerika mezőgazdasági viszonyait, gabonaeladási rendszerét és különösen az elevátorokat. Amerikai utjáról állandó tudósításokat küldött hazá, melyeket később „Amerikai levelek” czímen külön kötetben adott ki 1883-ban, mely munkájában először hangoztatja az agrárius eszméket és amelyeknek terjesztésére a napilapok hasábjait is felhasználta.

Széchenyi Imre gróf egyike volt a hazai agrárpolitika első uttoróinak, amelynek eszmeáramlatába a híres Mayer Rudolf német agrárszociálpolitikus vezette be. Az OMGE. ülésein

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Gabona osztály. Vetőmag osztály. Gép osztály.
Erőtakarmány osztály. Gazdasági anyag osztály. Biztosítási osztály.
Tenyészállat osztály. Borgazdasági osztály. Díjszabási osztály.
Szövetkezeti sertéshizlalás. Háztartási cikkek. Baromfitenyésztési cikkek

Alaptőke: 580,600 kor. Tartalék: 230,000 kor. Forgalmi

visszatérítési alap: 118,773 korona. Tagok száma: 1186.

Prospectust ingyen és bérmentve küldünk:

Az 1905. évi őszi és téli

anyag- és gép-árjegyzékünk és a baromfitenyésztési árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

A szövetkezetbe való belépés áldozattal nem jár.

Saját érdekünket mozdítjuk azzal elő. Nyomtatványokat szívesen küldünk.

Ma számunk 16 oldal.

lelkes előadásokat tartott ez eszméről s kedvező ideái a birtokminimum és a homestead voltak.

A szövöfelújítás kezdetén Miklós Gyula akkori borászati kormánybiztos javaslatára őt küldötte ki a földművelésügyi kormány az állam részére Fesztéts Tasziló grófi örökbérletként megszerzett balatonmenti homoki szőlőtelepítések szervezésére és vezetésére. Később kijárta, hogy a kormány megvette a földeket Fesztéts gróftól és olesón adta át a telepesmunkásoknak.

1889-ben alakult meg a Köztelken a *Magyar Gazdák Hadseregellátó Szövetkezte*, amelynek előkészítésén nagy buzgalommal fáradozott és alelnöke volt. Mután e szövetkezet felszámolt, üzletkört egy új, az egész ország gazdasági érdekeit üzleti alapon szolgáló új intézménynek: a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének* engedte át, amelynek programját Andrássy Aladár gr. elnökkel és Desseffy Aurél gr. alelnökkel együtt a megboldogult főur dogozta ki. Ma a kezdetben szűk körű intézmény hatalmasan fejlődött és a magyar közgazdaság fejlesztésében elsőrangú szerepet játszik. A *Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének* eszméje szintén az ő agyában fogant meg, amelyet aztán az OMGE. egyik közgyűlésén javaslatként adott elő és immár szép sikerrel megvalósult. Az agrárszövetkezeti mozgalmakban különben mindenkor erélyes működést fejtett ki. Mikor Behten András miniszter telepítési törvényjavaslatat elkészítette, őt és Baross Károlyt, az OMGE. akkori szerkesztő-titkárját küldte ki Nemetszországba a járadékbankok tanulmányozására s erről szóló jelentését könyv alakban is kiadta.

Kiváló érdemeket szerzett a *Gazdák Biztosító Szövetkezetének* megalakításában, hol az alapítás érdemének oroszlanrészre az elhunyt nemes gróftól illeti. Fáradozatlanul agítált ez in ezmény léteítésének érdekében és a több mint egy millió korona alapítke kétharmad részét ő szerezte össze. Az *Országos Központi Hitelszövetkezet* uttörő tevékenységében is nagy része van s különösen Somogy vármegyében szervezte a falusi hitelszövetkezetek nagy sorát.

Az OMGE. által megindított munkálatokban mindenütt vezető szerepet játszott.

Amerikai tanulmányutjából visszatérve Széchenyi gróf átvette a somogyvári 10,792 kat. holdnyi birtok kezelését s emellett, hogy a somogyvári uradalomban a belterjes gazdalkodás meghonosításán fáradozott, szakított magának időt arra is, hogy a gazdátársadalmi testületek tevékenységéből is kivége köteles részét. Előbb a Somogy megyei Gazd. Egyes., majd az Országos Gazd. Egyes. tanácskozásain kellett figyelmet szakavatott felszólalásaival. Az OMGE. közgyűlése azzal honorálta a fiatal, agilis főrangú gazda tudását és szakértelmét, hogy őt választmányi és egyesületi tanács tagjává, majd a műzaki szakosztály elnökévé választotta meg. E minőségében hatóságos támogatója volt a közraktárak intézménye általános elterjesztésének.

Széchenyi Imre gróf ez ideája éppen az utóbbi időkben kezdett te-tet öltetni a szövetkezeti gabonraktárak alakjában. Ugyancsak

az ő intencziói érvényesültek a budapesti kir. József-műegyetem kapcsolatában mintegy tizenkét évvel ezelőtt létesített országos mezőgazdasági gépkisérleti állomás fölállításában is.

Az OMGE. által az összes vármegyei gazdasági egyesületek bevonásával rendezett III. országos gazdakongresszuson, melyen a magyar gazdaközönység voltaképpen megvetette alapját a modern magyar mezőgazdaságnak, Széchenyi grófnak a telepítési kérdésben előterjesztett javaslatai egyhangú elfogadásra találtak s alapjául szolgáltak a földművelési kormányzat telepítési akciójának, mely a még most is csak javaslat alakjában a parlament asztalán fekvő telepítési törvényben csucosodott ki. Oszlopos tagja volt az elhunyt a *Magyar Gazdaszövetségnek* is, amelynek minden akciójában tevékeny részt vett és amely irányú működését már jóformán az előbbieken ismert-tük. Felügyelő bizottsági tagja volt a Magyar Földhitelintézetnek és a Magyar Általános Hitelbank igazgatóságában is helyet foglalt.

Az agrár-érdekek védelmében igen nevezetes irodalmi működést fejtett ki. Nevezetesebb művei: az 1883-ban megjelent *Amerikai levelek*, ugyanakkor a *Birtokminimum és Homestead* című műve, amelyben Láng Lajos támadásait megczófolja és kifejti, hogy az agrár-érdekeket föltétlenül napirenden kell tartani. A *Birtokminimum* című cikksorozatban folytatja a replikát Láng ellen a birtokszabályozás és munkáviszonyokról. *Közép-birtokosságunk* cím alatt ugyancsak Lánggal polemizál a középirtokos-osztály helyzetének javításá érdekében. 1893-ban jelent meg nagyobb munkája a *Telepítési törekvések Nemetszországban*, melyben nemetszországi tapasztalatáról számol be. E munkájának első részében a közvetlen állami telepítésről, másik részében pedig az állami támogatású magántelepítéssel foglalkozik. 1896-ban jelent meg *Bimetallizmus és a termények árhanyatlása* című műve, amelyben nyitán a bimetallizmus hívének vallja magát. *Szövetkezeti alapon való kölcsönös biztosítás* (1899) cím alatt külön kiadásban jelent meg a szegedi országos gazdakongresszuson tartott előadása, amelyben a szövetkezeti biztosítás mellett foglal állást.

Széchenyi Imre gróf 1885-ben vette nőül Andrássy Aladár gróf leányát Máriát, akivel mindhalálig boldog családi életet élt. Házaságából négy leánya: Maria, Erzsébet, Lea, Katalin és egy fia Imre születtek.

Halálát régi szívbaja okozta és nem jött egészen váratlanul.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, melynek a megboldogult igazgató-választmányi és tanácsbeli tagja volt, küldöttségileg képviseltette magát a temetésén, amely november hó 28-án Sárpente-én ment végbe. A küldöttség tagjai: Bujanovics Sándor és Pallavicini Ede őrgrof alelnökök és Rubinek Gyula, az egyesület ügyvezető-titkárja voltak. A küldöttség az egyesület nevében díszes koszorút helyezett a megboldogult ravatalára. *Erdemes*

igazgató-választmányi tagjának — az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felirattal.

Az OMGE. elnöke, Desseffy Aurél gróf családi gyászra miatt nem vehetett részt az elhunyt végtisztességén.

Az egyesület tanácsa és igazgató választmányja a december hó elején tartandó üléseiken fogják méltatni az egyesület elhunyt kiváló tagjának érdemeit.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1905. decz. 2. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.

10. d. e. 10 órakor. Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület rendes évi közgyűlése.

11. d. e. 10 órakor. Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége rendes évi nagygyűlése.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

közgazdasági szakosztálya

1905. évi december hó 2-án (szombaton) d. u. 4 órakor, a Köztelek szélház (Köztelek-utca 8. sz.) I. emeleti üléstermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály megalakítása.
2. Panaszok a gazdasági munkás- és cselédségélypénztár ellen.
3. Arkövy Richard dr. előadása: *Az angol piac.*

Forster Géza s. k.,
igazgató.

Meghívó

az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület 1905. évi

rendes közgyűlésére,

mely december hó 10-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor az egyesület székházában (IX. ker., Köztelek-utca 8. sz.) fog megtartatni.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” f. évi 92. számában.)

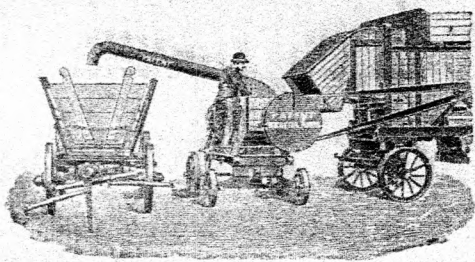
Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének 1905. évi december hó 11-ikén, azaz hétfőn d. e. 10 órakor a Köztelek nagytermében tartandó évi rendes

X. nagygyűlésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” f. évi 92. számában.)

HÁZI KEZELÉS.

Jutányos árak.

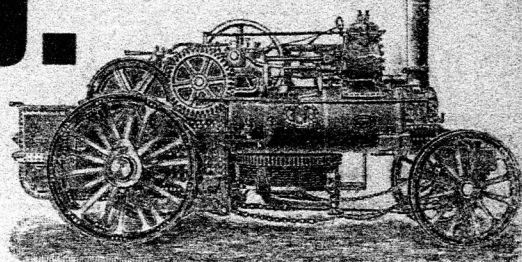
KEMNA J.

BUDAPEST - BOROSZLÓ

gőzeke- és gépgyáros ajánlja felülmulatlan gőzekéit, gőztühengereit és gőzcseplőgéppel párosított szecs kavagóit.

Mindenemű felvilágosítással készséggel szolgál a magyarországi cégvezetéség.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 8.

Előnyös beszerzési mód.

Értesítés az „OMGE.” tagjaihoz.

Értesítem az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” azon tagjait, kik a folyó évi december hó folyamán tartandó közgyűlésünkre felutazni szándékoznak a kereskedelemügyi miniszter ur Öngyméltósága által engedélyezett alsóbbfoku kedvezményes vasuti jegyet igénybevenni óhajtják, hogy ebbeli kérelmüket f. évi december hó 1-ig az „OMGE.” titkári hivatalával a felszálló állomás megjelölésével tudatni sziveskedjenek. A jegy elküldését kérő levelhez 10 filléres bélyeg csatolandó. *Igazgató.*

Felhívás

a december hó 10-én a közgyűlést követőleg déli 1 órakor a *Royal-szálló* külön termében tartandó

közében

való részvételre.

Egy tétik ára 5 korona. Előzetts jelentkezés az OMGE. titkári hivatalánál.

Budapest, 1905 november hó 29-én.

Az elnökség.

Pályázati hirdetés.

A néhai *Csáky Petronella* grófnő által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból három, egyenként 600 koronás ösztöndíjra az 1905—1906. tanévre ezennel pályázati hirdetettik.

Ezen ösztöndíjakra első sorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, akinek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez czimezve folyó évi december hó 11-ig bezárólag a magyaróvári gazdasági akadémia, vagy a debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Budapest, 1905. évi november hava.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

A bukaresti nemzetközi kiállítás.

A román kormány megünnepeleendő: 1800-ik évfordulóját annak, hogy Traján császár a római kultúrát Dáciaába bevitte, 40-ik évfordulóját annak, hogy Hohenzollern Károly elfoglalta Moldva- és Oláhországok fejedelmi trónját és 25-ik évfordulóját annak, hogy Románia királysággá lett, a jövő évben nagyobb-szabású nemzetközi kiállítást rendez, amely kiállításra meghívta a magyar termelőket is.

Nagyon kívánatos, hogy azok a magyar termelők, akik a kiállítás keretében termékeik-

kel megjelenhetnek, ezen kiállítás nemzetközi versenyében ne csak résztvegyenek, hanem méltóan is megállják helyüket. Szükséges ezért, hogy a magyar kiállítók egymástól ne elszigetelten, hanem lehetőleg egymással teljes összefüggésben álló csoportban és állami önállóságunk kidomborításával jelenjenek meg, olyan keretben mutatva be termelvényeiket, amely nemcsak kiváló termelőképességünket tüntesse fel, hanem versenyképességünk megfelelő kidomborítása mellett mintegy rávegyesse az érdeklődőket arra, hogy más államok termékeivel szemben, a szomszédos Románia, de a keleti országok többi népei is első sorban a mi szomszédágunk közelségének előnyeinél fogva saját érdeklődésükben is csak velünk keressenek és létesíthetnek szoros üzleti összeköttetést.

A kormány megbizta a „Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségé”-t, hogy az 1906-iki bukaresti kiállítás magyar osztályának rendezése érdekében szükséges intézkedéseket tegye meg. A „Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségé” megosztotta ezt a megbízást, amennyiben megkereste az egyes gazdasági termelési ágak hivatott érdekképviseleit arra, hogy a rendezésben ezek is résztvegyenek és a gazdasági faktorok illetően együttműködése mellett a magyar csoportnak minél tekintélyesebb és minél sikeresebb kiállítást elő lehessen készíteni.

Már régtől fogva helyesnek kellett elismernünk kiviteli törekvéseinknek azt az elvét, hogy leginkább Keleten nyissunk és fejlesszünk termelésünknek piacokat. E részben eddig közömbösséget tanúsítottunk, most itt van az alkalom arra, hogy ezeket a mulasztásokat részben jóvátegyük az által, hogy különböző termékeink bemutatásával a legközvetlenebb módon ismeressük meg a Kelet fogyasztó közönségével ezeket és győzzük meg őket afelől, hogy fogyasztási szükségleteik tekintetében teljesen felesleges rájuk nézve akár az osztrák, akár a német, francia vagy angol ipartermékekhez folyamodniok; mert hiszen mindazt, amit a román hazai termelés keretein kívül a keleti államok fogyasztása keres és igényel, a magyar termelés immár bőven fedezni is képes.

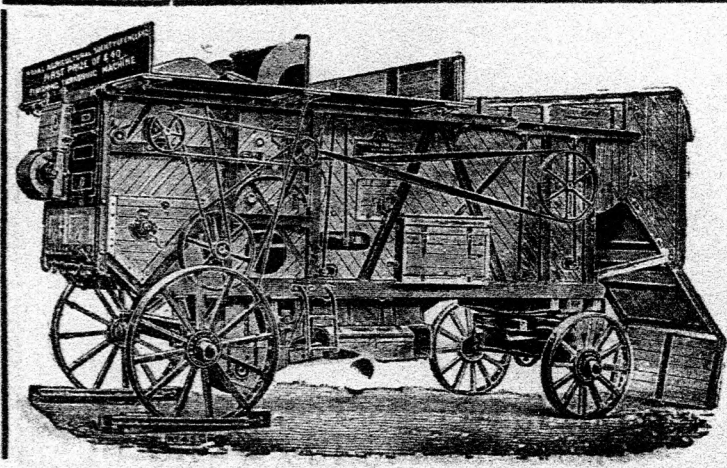
A legkülönfélébb ipari ezikkeink mellett épp így jelentősége van annak is, hogy mezőgazdasági termelésünk érdekeit is a Keletre kiterjesszük, mert egy, az erős haladás terén mozgó szomszédos állammal első sorban, ennek utján át pedig a többi keleti államok fogyasztóközönségével való szorosabb összeköttetést létesítenünk minden körülmények között gazdaságpolitikailag is csak előnyünkre válhat.

Igaz ugyan, hogy a mezőgazdasági ter-

melés keretében például állattenyésztésünk egy részének átengedése egy bizonyos mértékig azt is jelenti, hogy önönmégünk ellen nevelünk és élesztünk versengést a kiválóbb anyag fokozottabb termelésének ezen szomszédos államban való elősegítésével. Am ha egydül ebből a szempontból fognók fel a kérdést, kicsinyeskedésünknek kellene szembeötölnie, mert hiszen ezen államok haladási törekvéseit pusztán azáltal, hogy kiállításukon tisztán ilyen termékekkel is részt nem veszünk, akadályozni vagy megkötni legkevésbé sem leszünk képesek. Hiszen ha megvan, amint-hogy él is ezen államokban az a törekvés, hogy mezőgazdasági termelésüket finomítsák, fejlesszék és kiterjesszék, ennek módját minden körülmények között maguknak megszerezni bizonyára képesek is lesznek. És meg is fogják szerezni nem is kerülő uton. Ha pedig tekintetbe vesszük azt, hogy pl. ma már magas szinten álló és nagy befektetésekkel megteremtett állattenyésztésünket magunkra nézve abban a formában is jövedelmessé kívánjuk tenni, hogy tenyészanyagot is előállítván, ezzel magunknak fokozottabb jövedelmet biztosítsunk, akkor okvetlenül reá kell jönnünk arra, hogy ezen kiváló tenyészanyag-termelésünknek jó piacokat csak a Keleten kell keresnünk.

Mindéből szerintem csak az következik, hogy bizonyára előnyösebb reánk nézve, ha nem várva be azt az időpontot, míg a keleti államok saját elhatározásukból tőlünk, vagy esetleg — ami nagyobb kárunkra volna — más államokban fedeznék szükségleteiket. Meg kell őket előzünk azzal, hogy ezt a jó alkalmat, amelyet az 1906-iki kiállítás nekünk, mint közeli szomszédoknak és termelőképes államnak nyújt, megragadva úgy jelenjünk meg azon, hogy termelvényeink nagyobb tömegeinek biztos értékesítési piacait megteremtjük és erre az összeköttetéseket már most létrehozjuk.

A kiállítás mezőgazdasági csoportjának rendezése tekintetében az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” a „Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségé”-nek megkeresésére kijelentette, hogy ennek a csoportnak rendezését magára vállalja. Ennek folytán az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” magát a „Gyáriparosok Országos Szövetségének”-nek e hó 25-én tartott ülésén képviseltette is. Az egyes szakcsoportok képviselői és illetve kiküldöttjei beható tanácskozás tárgyává tették a kiállításon való részvétel elviszempontjait és a „Bukaresti Nemzetközi Kiállítás Magyar Rendező-bizottsága” *Chorin* Ferenc főrendházi tag elnöke alatt megalkakulván, a mezőgazdasági csoport bizottságául megválasztotta: *Alnökök: Szilassy*

GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

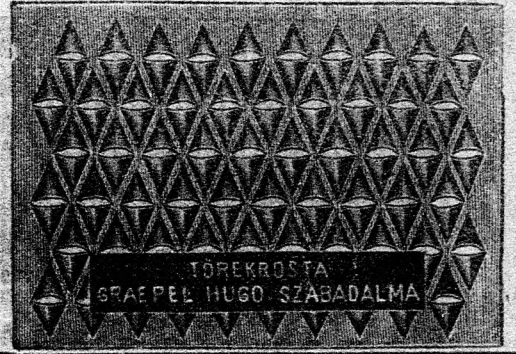
Marshall Sons & Co. Limited vezérigazgatója,
BUDAPEST, V. ker., Váci-ut 40—46. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-fele gőzlokomobiljait, saját gyártmányú legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lohercséplőgépeit és szabadalmazott törekrostaft vaslemezűt. Eddig körtiből 4000 darabot szállítottam.

Legobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta törekrostaft.

Gazdasági árjegyzéket, törekrostaft-leírást, mintát és elismerő levelűzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Zoltán orsz. gyűl. képviselő, az „OMGE.” szerkesztő titkárá, tagokul pedig *Jeszzenszky Pál* „OMGE.” titkárt és *Zórád István* az „OMGE.” ipari és kereskedelmi szakosztályának titkáráját.

A rendező-bizottság mindenekelőtt bevárja a bukaresti magyar kereskedelmi szaktudósítónak részletes tudósítását arra nézve, hogy a kiállítás biztonságával Bukarestben a kiállítás területére és méreteire vonatkozólag milyen megállapodásra sikerült jutnia és mihelyt az e részbeni felvilágosítások a bizottság kezei között lesznek, a permanens működésben lévő magyar rendező-bizottság azonnal hozzá fog látni a részletek kidolgozásához. Ennek során a megállapítandó programot is kiterjedt módon fogja az érdekeltekkel ismertetni.

Kívánatosnak tartjuk, hogy mindazon föld-birtokosaink és illetve gazdáink, akik termelésük kiválóbb czikkeivel ezen a kiállításon részt vehetnének, a bukaresti kiállítás magyar csoportjának minél tekintélyesebb képviseléséhez és gazdagításához hozzájárulnának. E tekintetben elhatározásukat a részletes program legközelebbi ismertetése után a mezőgazdasági csoport rendező bizottságával mielőbb tudatniok kellene, hogy ennek a csoportnak keretei idejekorán megállapíthatók legyenek s a még rendelkezésre álló idő rövidege miatt a kiállításban való részvételük nagyobb nehézségekbe ne ütközzék.

Z. I.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: *Kerpely Kálmán.*

„Tabakó” dohánytrágya.

☒ Az önálló vánterület megvalósításának még csak a legkezdetén vagyunk, már is több keletkező gyári vállalatról (ipari vállalatról) adhatunk hírt. Ezek közül, mint a mezőgazdaságra fontosakat, a következőket jelezhetjük:

1. A dohány gyártásánál származó hulladék feldolgozására létesült vállalkozást, melylyel a hulladék műtrágyává, illetve a növények rovar- és gombabetegségei ellen óvó- és gyógyszerrel lesz feldolgozva.

2. Szigetkamara és Marosújvárot egy-egy sóbrikett-gyár leendő létesülését, amelylyel végre az olcsó marhasó, különösen a nyáló marhasó kérdése megoldást nyer.

Mindkét dolog monopólium lévén, nagyon természetesen állami ellenőrzés és felügyelet mellett, de magánvállalkozók által létesíttetnek.

3. A pestmegyei nagykiterjedésű tőzegterületek telkesítése és a kiaknázott tőzeg értékesítésére létesítendő „Turfa-ipar”, amelynek a megvalósulásával nemcsak óriási, ma igen gyenge eredményt felmutató területek lennének jobban hasznosítva, illetve telkesítve, hanem egyuttal az olcsóbb tüzelőanyaghoz is

hozzájuttatná a szegényebb néposztályt, különösen pedig nagy segítségére lenne a faszegény vidéken a gazdák birtokában levő cséplő és más gépek üzemben tartásánál és végül:

4. A melasszekeverék-takarmányokat szárazon előállító vállalat, amely az eddigi melasszekeverék-takarmányokat száraz állapotban fogja gyártani és forgalomba hozni, miáltal az eddigi sok visszaélésnek egyszer és mindenkorra egészen vége szakíthatnák.

Jelen cikkemben, mint aktuális dologgal, a dohányhulladék feldolgozásával akarok foglalkozni.

A m. kir. dohányjövődék ezideig és évenként körülbelül 25,000—40,000 q-ig terjedő mennyiségű dohányt semmisített meg, amely mint feldolgozásra alkalmatlan árut más sorban nem is részesülhetett. Ezen mennyiség részben azon beváltott dohánylevelek után származott, melyet a dohánytermesztő gazdaközönség rossz kezelésben részesített és mint „romlandó” anyag váltattott be, részben pedig a fermentálás és gyártásnál tényleg megromlott, illetve hulladékká vált dohánylevelekből.

Ezen mennyiséget meg kellett semmisítenie a dohányjövődéknek, mert ismeretlen volt még előtte azon mód, amelylyel olyképpen lehetne a dohányhulladékot denaturálni, amely a vele való visszaélést teljesen kizárná, anélkül, hogy a hulladék értéke sok kárt szenvedne.

Az európai államokban először a m. kir. dohányjövődék hozatja most e hulladékot forgalomba. Az Egyesült-Államok, Brazília, Kuba, Virginia stb., a dohány őshazájában már régi időtől fogva feldolgozzák és részben mint trágyaanyagot, részben mint parazita, rovar stb. elleni védő- és gyógyszer értékesítik.

A kormány, a dohányhulladék ilyenképpen való feldolgozása és értékesítése által, a mezőgazdaságnak nagy szolgálatot tesz, ha egyebekben az anyaghoz nehézség nélkül és jutányos áron hozzájuthat a gazda, mert mint trágyaanyag is igen szép értékkel bír. Még több értéket képvisel azonban, ha figyelembe vesszük azon körülményt, hogy a dohánypor ismert és jó rovarirtószer és így azzal egy csapásra két, sőt háromféle hasznót is szereztünk, még pedig: az elősdiék által megtámadott növény levelzetére hintve (porozva) az elősdiéket feltétlenül elpusztítja. A levelzetről a csapadék által a talaj felső részére jutva, azt fertőtleníti. Innen a talajba és a gyökerekhez jutva nemcsak a gyökereken élősködő rovarokat semmisíti meg, hanem mint ásványi anyagokban becses tápanyag, a növény fejlődését is előmozdítja, mert Cserháti Sándor, Sigmond Elek dr. és más szakemberek művei szerint a dohánylevél tartalmaz: (középszámítás szerint) 10.10% vizet, 74.34% szervesanyagot, amelyből a protein 15.49% és 15.56% hamut amelynek az alkotó részei általában a következők:

Kovasav	0.940%
Vas és alum. oxid.	4.89%
Mész	6.055%
Magnezia	1.369%
Káli	4.236%
Natron	0.462%

Kénsav	0.948%
Foszforsav	0.980%
Chlór	0.081%

Kapna tehát a gazda 100 kg. „Tabakó” trágyában 15.56 kg. ásványi anyagot, amelynek némely része ma semmi árért sem szerorzhető be. Egyben hozzá jutna egy olyan rovarirtószerhez, amelynek jóságáról, kisebb-nagyobb mértékben, már minden gazda meggyőződhetett. Tehát bizonyításra nem szorul.

A nikotinból a dohány faja szerint 0.81—1.39, átlag 1.10% található a dohánylevelekben.

Érdekes, hogy a dohányt már ezelőtt 350 évvel is mint gyógynövényt ismerték. Európába valószínűleg mint gyógynövény került. A meghonosítója Jean Nicot, lisszaboni francia követ volt. Ő utána kapta a dohány a botanikus nevet is. Jean Nicot egy flandriai kereskedőtől braziliai dohánymagot kapott 1559-ben, ezt a kertjében elvetve, a fejlődő növénynek csudás gyógyító erőt tulajdonított, úgy, hogy hazájában a királynénak, Medici Katalinnak is küldött a reá következő években, amely időtől a dohány mejjndem minden díszkertben feltalálható volt, valószínűleg divattá vált és némely betegségeknel egyedüli biztos gyógyszerül használták. A dohányfüstöt csak 1583-ban kezdték élvezni.

Hazánkba állítólag Törökországból jött be a dohány, annak füstjét először Abafi fejedelem élvezte volna.

Mint gyógyszert hazánkban a dohány főzetét régidőktől használják. A dohánytermés monopolizálása előtt, de a dohánytermesztés ellenőrzésének megszorgitása után is, minden háziasszony előtt ismeretes volt annak hatása. A dohány főzetével kezelte a tetves baromfit és házi állatait. Dohányporral védte meg a nyári molyosodástól a téli ruhákat (többet is ért az, mint a naftalin, amelyről már hivatalosan is ki lett mutatva, hogy nem árt a ruhamolyoknak), kezelte a kerti vetemények azon részét, amelyet a különféle rovarok álczái pusztítottak és petéi elleptek. A hangyabolyok ellen sikeresebb védekezés nem is kellett, mint egy-egy marék dohánypornak a felhítése. Ragya (rozsdá), levélforrás, penészedés és más gombabetegségek ellen a dohánypor és fahamu voltak az irtószer, a káposztázóöndék, levelész, penészbogár, meztelen csiga, drótféreg, piszkos kukac, ormányos bogárnak e két szer volt a hathatós pusztítója és a kormány gondoskodása, valamint a vállalkozó szakértelméből kifolyólag a dohányból feldolgozott trágya a „Tabakó” lesz a jövőben.

Az évi termelés a vállalkozó terve szerint 32,500 q. lesz évenként. Az elárúsítási ára q.-ként körülbelül 4 korona.

Köszönetet mondva a kormány és vállalkozónak, hogy ezen régi szükségét pótló áruhoz hozzájuttatja a magyar gazdaközönséget, még azon kívánságot, illetve kérést terjesztem a gazdaközönség nevében elő, hogy ez áru forgalomba hozatala a közeljövőben már megvalósuljon.

T. J.

ACZÉL ÉKÉK

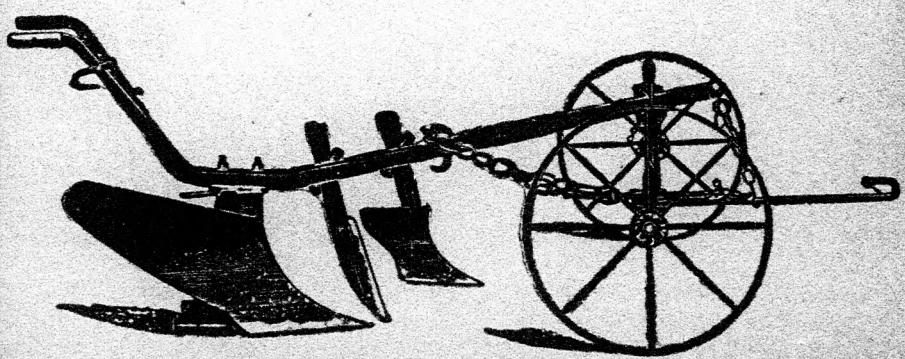
ajánlom a legjobban bevált szerkezetű teljesen aczél anyagból, pánczél aczélkormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel **EGYES EGYETEMES** és **TÖBBVASU ÉKÉIMET**, valamint talajmivelő eszközeimet **TELJES SZAVATOSSÁGGAL** olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF

KISZARÓLAGOS
ÉKEGYÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

GAZDA

„Agrária

A „Közvetlen”
Koltay József
tengeriszártyát
tartjuk a köv-

Az Ásványi

kukoriczászár
hozzánk befel-
jék, az egész
és tekintetbe

nagybirtokosa
nagy számban
gazdák magy
takarmányozá
teljesen tisztá

Nagyon
szerencsételen
tartott nyilván
szolgál, hogy
szintén csak

szabadalma
nagy hordere
az, amint Kol
salban a nyit
tehat száraz

de úgy Koltay
nyugtatasára
mi már megfe
azon módnak
tattuk és így

próbákat, me
mutattak.

De mind
a felhivásnak
most az uja
kukoriczászár
legelőször a na
mával. Együtt

iránt is, hogy
riczatermő vi
székelyein ny
lyekre minden
az illető gazd

hivni.”

BARO

Ro

A ka

A kajug
mán csak No
arányokban v
met tenyésztő

e fajta eddig
szerezni, miv
den más fajta

Azt hiszi
ségnek oka le
zete lehet, me

a legtöbb teny
a tarkaszínű
hogy kedvelné

a kajuga kac
sz. ábrát.)

Származ
fajtaét — mé
azonban mégis

*) Ez időke
„Ásványi”-féle te
szárat csak ugy

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

„Agrária“ tengeriszártépő gép.

A „Köztelek“ aug. 27-ik 67. számában Koltay József ur részéről megjelent „Agrária“ tengeriszártépő gép közleményre szükségesnek tartjuk a következőket felemlíteni:

Az *Ásványi* szabadalmát képező „Agrária“ kukoricaszártépő készüléket, amennyire azt a hozzánk befolyt nagyszámú érdeklődések mutatják, az egész országban már teljesen ismerik és tekintetbe véve a megrendeléseket, melyeket nagybirtokosaink legelőkelőbbjei közül már is nagyszámban tettek, igazolják azt is, hogy a gazdák maguk ezen fontos találmánnyal a takarmányozás szempontjára való tekintettel teljesen tisztában vannak.

Nagyon örvendünk, hogy Koltay ur is szerencsétlenül bennünket a Tattersalban megtartott nyilvános próba alkalmával és örömmünkre szolgál, hogy az ő véleménye és meggyőződése szintén csak azt igazolja, hogy „Ásványi“ szabadalma a takarmányozás szempontjából nagy horderejű tényezőnek ismerendő el. Tény az, amit Koltay ur felemlít, hogy a Tattersalban a nyilvános próbák alkalmával tavalyi, tehát száraz kukoricaszárral tettük a próbákat, de úgy Koltay ur, mint a gazdaközönség megnyugtatóra felemlítjük, hogy saját telepünkön mi már megfeleltünk Koltay ur által proponált azon módnak, hogy a kukorica szárát jól beaztattuk és így teljesen átmedvesítve csináltuk a próbákat, melyek szintén fényes eredményt mutattak.

De mindezek dacára meg fogunk felelni a felhívásnak és a kukoricaszártépő készüléket most az újabb kukoriczatorés után „idei“ kukoriczszárral fogjuk bemutatni és pedig legelőször a nagyenyedi gazdasági kiállítás alkalmával. Együttal azonban intézkedni fogunk az iránt is, hogy lehetőleg az ország összes kukoriczatermő vidékeinek gazdasági egyesületeinek székhelyein nyilvános próbákat tartassunk, amelyekre minden alkalommal gazdaközönségünket az illető gazdasági egyesületek útján meg fogjuk hívni. „Agrária“ magyar gépforgalmi r.-t. igazgatósága.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A kajuga kacsafajtáról.

A kajuga kacsafajta ezidőszereint jóformán csak Németországban s ott is csak kis arányokban van elterjedve, pedig miként a német tenyésztők mondják, csodálatos az, hogy e fajta eddig oly kevés hívet tudott magának szerezni, mivel haszonvételi szempontból minden más fajta kacsat felülmul.

Azt hiszik a németek, hogy ezen jelenségnek oka leginkább a kacsafajta sötét színe lehet, mert hisz köztudomású tény, hogy a legtöbb tenyésztő már a sötétebb színű vagy a tarkaszínű kacsafajtákat sem szereti, hát hogy kedvelné akkor a fekete tollúakat. Pedig a kajuga kacsa fényes bogárfekete. (L. 197. sz. ábrát.)

Származását — mint a legtöbb kacsafajtát — mélyseges homály borítja, tenyésztői azonban mégis azt hiszik, sőt fajtatulajdonosá-

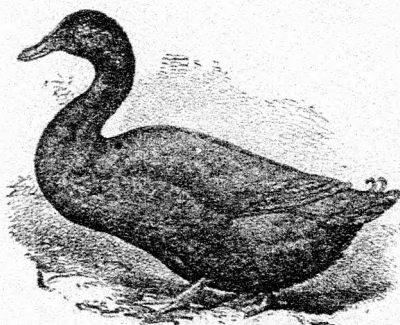
*) Ez időközben megtörtént és bebizonyult, hogy az „Ásványi“-féle tengeriszártépő szerkezet a friss tengeriszárát csak úgy aprítja mint a régít. *Rovatvezető.*

gaiból megállapítani vélik, hogy e fajta a smaragd-kacsa, a javított falusi kacsa az aylesbüry avagy a rueni fajta kacskáktól származik, olyképp, hogy ezek vére keveredik az ivadékokban.

A smaragd-kacsától örökölte a tolla színezetét és fényét, az aylesbürytől vagy a rueni kacsatól pedig teste alakját és nagyságát. Igaz, hogy mai jellegében a kajuga kacsa nagyon sokszor tompa fekete színű, avagy barnásfekete.

Egyes kísérletekből kitűnt, hogy a kajuga és az aylesbüri kacskák egymásközi keresztezéséből származó ivadékok közt alig van fehér színű, különösen pedig tarka tollu, ami azt bizonyítja, hogy e fajta verében tényleg van aylesbüry vér.

Egy német tenyésztő állítja, hogy volt neki kajuga kacsatörzse, amelynek tojóját aylesbüri gácsérral párosította, az így nyert ivadékokat újabb kajuga-gácsérral párosította. Teljesen tiszta s sokkal szebb és nagyobb kajuga kacskákat nevelt ezek után, amelyek mint e fajtában a legszebb példányok, általános elismerés tárgyát képezték.

197. ábra. A kajuga kacsa.

A kajuga kacsa kitűnő fajta, gyors fejlődésű, igénytelen, hamar és jól hizó, jól keltő, nevelő és tojó állat, nagy hibája azonban a fekete, illetve barna színű tollazata.

Nálunk legfeljebb mint díszállat jöhet szóba, mert mi a fehér-tollu kacskákat s ludákat párosítjuk, mint amelyeknek tollértékük lényegesen nagyobb.

Ott azonban, ahol első sorban husállatok tenyésztését tűzik ki, mégis a kajuga kacsa jól használható, mert a termékeny gácsér nagyon jó tenyészanyag s az utána eső tojások mind termékenyítették szoktak lenni. —bl.—

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: Szählender Gyula.

Az alacsony vagy a magas istálló izzad-e télen jobban?

D. A. gróf uradalma a következő kérdést intézte hozzánk:

Melyik istálló izzad s csepeg jobban télen, az alacsonyabb vagy a magasabb?

A kérdést — bármily egyszerűnek is látszik — bajos úgy egyszerre „az alacsony vagy a magasabb“-bal eldönteni. Mert az izzadásnak mérvét nemcsak az istálló belső magassága befolyásolja, hanem nem kis mértékben a földem anyaga és szerkezete, az istálló zsufolt-sága, meg a légszere, azaz a szellőztetés módja és működése.

Mert mi tulajdonképpen az oka az istálló téli izzadásának. Nem más, mint az állatok kilégzőlégiái által vízparákkal telítetett és f-

melegített levegőnek a lehülése az ablakok, ajtók, falak s főleg a mennyezet közelében; mialtal a levegő a pára kapacitásából veszít s kénytelen nedvességtartalmának egy részét a lehülést előidéző tárgyra vízecseppek alakjában lecsapoltatni. Mentől nagyobb tehát a levegő felmelegedése s minél erősebb a helyenkinti lehülése, annál erősebb lesz a pára-kiválasztás, azaz az izzadás.

Az istálló pedig — egyenlő területet és azonos állatlétszámot feltételezve és a szellőztetéstől egyelőre eltekintve — rendszerint annál melegebb, mennél kisebb az állatra eső légtömeg, azaz mennél *alacsonyabb*. Ez a körülmény tehát az *alacsony istállók ellen* szól.

Viszont azonban természetes, hogy a falak felső része, a padlás gerendázata, vagy a boltozat annál nehezebben melegszik fel, annál hidegebb marad és így jobban csepeg, mennél nagyobb légür választja el a melegítő forrástól (jelen esetben az állatoktól), vagyis mennél *magasabb* az istálló.

Ez tehát — mindig csak az izzadás szempontjából — egyenesen a *magas istállók ellen* érvelne.

Tekintve azonban, hogy kellő s ésszerűen alkalmazott szellőztetéssel mindig könnyebb s olcsóbb a légürt többször felújítani, tehát a túlságos felmelegedésnek elejét venni; általában véve elmondhatjuk, hogy az izzadást *könnyebb az alacsony istállóban korlátozni*.

Evvél azonban korántsem akarjuk az alacsony istállók építését javasolni, sőt ellenkezőleg, meggyőződésünk szerint az igazság mint rendesen, úgy itten is a két szélsőség között keresendő s a mi *istállónk is akkor lesznek minden tekintetben a legmegfelelőbbek, ha nagyságukhoz viszonyítva se alacsonyra, se túl magasra nem épülnek*.

Tehénistállónál pl. a helyes magasságot, ha 30 darabra készült, körülbelül 3'40—3'60 m.-ben; 60—70 darabnál 3'70—3'80 m.-ben; azonfölül pedig 4'0 m. körül állapíthatjuk meg. *Szählender Gyula.*

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Kosutány Tamás dr.

Az állatvér-mütrágya.

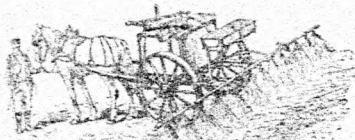
Németországi vállalkozók utazzák be az országot és a közbizáhidakon megvásárolják az eddig a csatornába eresztett állatvért. Kilóját egy fillérért, mond egy fillérért. Azonkívül igénybe veszik, hogy a savót elpárologtassák az illető vágóhid felesleges gőzét és csak a vérsavótól mentesített vért fizetik az egy fillért. A megvaladt vérből 6 kilós téglát gyurnak, alitóltag Budapestre szállítják, hogy ott megőröljék, onnan pedig Párisba vagy Drezdába, hogy ezekből a világhírű mütrágya-gyárakból majd jóval magasabb áron értékesítsék.

Ebből a manipulációból láthatja mindenki, de tudhatja ettől eltekintve is minden gazda, hogy a vér kilója, mint mütrágya, nem egy fillért ér, hanem sokkal többet.

Vétek, hogy ettől az anyagtól hazánk ilyen potom áron megszabaduljon.

A belterjes gazdálkodásra kell áttérnünk. Ha minden alkalmas trágyaanyagot a külföldre engedünk kiszállítatni, úgy ki lesz zsarolva a föld s maholnap még a szükségesekeket sem fogja teremni.

Csak példaképpen hozom fel, hogy ezek az utazó-vevők csak itt Kolozsvárt 126,000 kiló téglát számítanak termelhetni és ezért hajlandók 1260 koronát fizetni.

Kocsira szerelt önműködő

a szegecs és vetési repce elpusztítására, vasgálicczsal, továbbá a répa és burgonya permetezésére, legolcsóbb gyári áron szállít

HELLER IG., BÉCS, II., Praterstrasse 49-12.

Megállapodás esetén nagyobb gépeket próbára is küldök. Bejelentéseket próbá-gépekre ez ősz vagy tél folyamán kérek, mert tavaszi gépeket próbára már nem küldhetek. 3609 **Kérjen árjegyzéket.**

A vér, mint vér, tehát a savója is, amelyet elpárologtatnak: trágya.

Helyesebb volna ezeket a vásárlókat nem megkötöni, hanem a vértrágyát magában a mézszárszékekben előállítani és ezáltal a mézszárszékek higiénikus helyzetét is javítani.

A nagy verseny folytán hazánkban ma a trágyagipsztermelés rendkívül olcsó. Egy kiló trágyagipsz ára legfeljebb 2 fillér, — ha van.

Ha már minden vágóhídon beszerezhetőnek felelő mennyiségű trágyagipszet, melynek nagy a felszívóképessége és az állatok levágásakor a kilóvíz vért ezzel a gipszzsel felszívhatják, nemcsak a gipsztrágya erejét fokozhatják, hanem a vágóhidak levegője is tisztább, egészségesebb lenne; a gazdák szívesen megadnák annak méltányos árát, a földiek jobban teremnének, az állatok jobban fejlődnének és híznának és a mézszárosok is nagy hasznát látnák.

Ne a vért szállítsuk ki külföldre, különként egy fillérért, hanem a vér által termelt anyagból felnevelt marhat, sertést, lovat, majorságot különként 150—160 fillérért.

Arra kérem a vágóhidak felett rendelkező hatóságokat és mézszáros-testületeket, hogy mielőtt a külföldi vevőkkel a vásárt megkötönnék, kísérleljk meg próbaképpen az általam ajánlott trágyakészítési módot.

Ezzel minden vidéken pár száz hold jól és biztosan volna trágyázható.

Ha a vágó hidak és mézszáros-testületek nem akarnának ebbe tőkét befektetni, lehetne a dolgot pénz nélkül is megvalósítani.

Az eljárás módja a következő volna: Hirdessék ki vidékükön, a falukban, a nagyobb birtokok között azt, hogy aki a vágóhidra saját gipsztrágyáját vérrel való telítés céljából beszállítja, ugyanannyi vérrel telített gipsztrágyát kap szállításra minden újabb ráfizetés nélkül, mint amennyi gipsztrágyát beszállított. Az előállítandó többlet lesz a vágóhid vállalkozó nyerege, melyet azután biztosabban, drágábban értékesíthet, mint amennyiért a németek ma a vért megveszik, hozzászámítva a gipsztrágya értékét is.

Az így telített vérgipsztrágya a rendszeres istállótrágyával és szennyvizekkel keverve nagyon értékes műtrágya lesz, mely a termést nagyban fogja fokozni.

A keverése nem nehéz, mert ha időközönként, hetenként egyszer-kétszer a trágyadombot ezzel a vérgipsztrágyával 2—3 cm-re befedjük, a vegyítés már megtörtént s megakadályozzuk az istállótrágyából a legszükségesebb rész, az ammoniak elpárolgását.

Kérem a gazdákat, városokat és falukat, szivleljék meg ezen tanácsaimat és támogassák a vágóhidakat, mézszáros-testületeket, hogy vidékenként kísérleljképpen a trágya javításának ezt a módját üzembe vegyék.

Gidófalvy István dr.

A vértrágya, mely égetett gipsz által felszívott és kiszáritott vérből áll, átlagban 14% nitrogént, 1% foszforosavat és 0.7% kálium tartalmaz. Hatása a chilisalétrómmal hasonlítható össze, sokan még annál is jobbnak tartják.

Rovatvezető.

IRODALOM.

Újabb gazdasági szakkönyvek.

A sertésvész gyógyítása. Irta: Brummel Gyula. Gazdák, állatorvosok, sertésenyésztők és hizlalók használatára. Ára 3 K.

Magyarország szőlőgazdasága. Irta: Drucker Jenő dr. az 1905. augusztus hó 19—23-ig Tatra-lomniczon rendezett borkiállítás alkalmából. A bevezető részt írta: Molnár István dr. a borkiállítás katalógusával. Ára 250 K.

A Budapesti tőzsde könyve. Irta: Félegyházy Ágost. dr. A budapesti áru és értéktőzsde egész tervezetére, valamint a tőzsdei választott bíróságra vonatkozó összes szabályzatok és törvé-

nyek, az érvényben levő összes tőzsdei szokások, valamint a tőzsdei forgalmat érintő összes törvények gyűjteménye. Harmadik teljesen átdolgozott kiadás. Ára 8 K.

Állatorvosi „receptív” minták. Irta: Hehsch Ödön, 955 „receptívvel.” Ára 5 K.

A vasúti kártalanítási becslés. Irta: Ivánka István. Ára 1 K.

A tejtermelés és a tejhamisítás, tekintettel az állatorvosi ellenőrzésre. Irta: Kozma Dénes. Ára 50 fillér.

Tejfelék és tejtermékekről, a fogyasztók szempontjából. Irta: Kozma Dénes. Ára 1.50 korona.

Mezőgazdasági lexikon. Szerkesztők: Szilassy Zoltán és Bezerédy Adorján dr. 2 tartós díszkötésben. Ára 35 K. A szöveg közé nyomott 1000 ábrával. Állatgyógyászat, állattenyésztés, baromfi-tenyésztés, gazdasági eszközök, borászat, építészet, erdészeti, gazdasági üzletvitel, gyümölcsészet, kártételek, haltenyésztés, kertészet, méhészet, mellékhaszonvételek, mezőgazdasági, közgazdasági, növénytermesztés, rét és legelő, selyemhernyótenyésztés, szőlőszet, takarmányozás, talaj és javítása, tejgazdaság stb. stb., a mezőgazdaságra vonatkozó közlemények.

A korai félélek és zöldsgfélék termesztése. Irta: Limbacher Károly. Ára 1 K.

Magyar kisajátítási jog. Irta: Stassik Ferenc dr. Ára 12 K.

Háztartás könyve. Irta: Szilassy Juliska. Különféle jobbát jobb étekek kipróbált receptjeivel ellátva. Ára 4 K.

A magyar földbirtok tehermentesítése. Irta: Bernát István, 2-ik kiadás. Ára 3 K.

Vámszövetség és fogyasztási adóvonal. Irta: M. B. Br. Ára 2 K.

Földtehermentesítés és a kisbirtokosok országos földhitelintézete. Irta: Somló Gyula. Ára 0.50 K.

Handbuch der Tabakkunde, des Tabakbaues und der Tabakfabrikation in kurzer Fassung. Von Dr. Richard Kissling in Bremen. Zweite, wesentlich vermehrte Auflage. Mit 96 Textabbildungen. Ára 12 K.

Gressent's einträglicher Gemüsebau. Neue Anleitung, auf kleinem Raum mit mässigen Kosten regelmässig reiche Ernten in guten Sorten zu erzielen. Dritte neubearbeitete Auflage herausgegeben von Arthur Janson. Mit 230 in den Text gedruckten Abbildungen. Ára 720 K.

Obstbaukunde. Der moderne Obstbau auf natürlicher und künstlicher Grundlage in Wort und Bild dargestellt für Jedermann von Nicolas Gauscher. Mit 211 Originalholzschnitten. Ára 2.40 K.

Anleitung zur Blumenpflege im Hause von Max Heschdörffer. Zweite, vermehrte Auflage. Mit 95 Textabbildungen. Ára 420 K.

Gemeinverständlicher Leitfaden der Anatomie und Physiologie der Hausangetiere. Zum Gebrauche an landwirtschaftlichen Lehranstalten bearbeitet von D. H. Kaiser. Vierte Auflage. Mit 148 in den Text gedruckten Holzschnitten. Ára 480 korona.

Einfache Versuche für den Unterricht in der Chemie. Für agricultur-chemische Laboratorien zusammengestellt von Dr. B. Tollens. Dritte, durchgesehene und vermehrte Auflage. Mit 46 in den Text gedruckten Holzschnitten. Ára 480 K.

Die Eigenschaften und das forstliche Verhalten der wichtigeren in Deutschland vorkommenden Holzarten. Ein Leitfaden für Studierende, Praktiker und Waldbesitzer von Dr. Richard Hess. Dritte vollständig neu bearbeitete Auflage. Ára 12 K.

Künstliche Fischzucht von Max von dem Borne. 5-te neubearbeitete Auflage, herausgegeben von Hans von Debschitz. Mit 95 Textabbildungen. Ára 3 K.

Schuberts Landwirtschaftliche Baukunde, 7-te Auflage neubearbeitet von G. Meyer. Mit 189 Textabbildungen. Ára 3 K.

Die Ziegelei als landwirtschaftliches und selbständiges Gewerbe von Otto Bock, 3-te neubearbeitete Auflage mit 167 Textabbildungen und 5 Tafeln. Ára 3 K.

Im Sattel im Stall. Die Grundlagen der Reitkunst und Pferdepflege von Graf von Norman. Mit 23 Textabbildungen. Ára 3 K. 60 fillér.

Reit-Winke. Praktische Anleitung zur Erlangung wahrer Reiterfreuden für Fachleute und Laien von Th. Kimmerle, Major z. D. Dritte Auflage. Ára 360 K.

Die Hohe Jagd. Zweite Auflage. Mit 215 Textabbildungen und 28 Vollbildern in farbigem Kunstdruck. Ára 24 K.

Das Rehwild. Naturbeschreibung, Hege und

Jagd der Rehe im freier Wildbahn. Von Ferdinand v. Raesfeld. Mit 324 Textabbildungen nach Zeichnungen von Karl Wagner. Ára 18 K.

Schliff's populäres Handbuch der Landwirtschaft. Gekrönte Preisschrift. Fünfte, neubearbeitete und vermehrte Auflage. Mit 524 in den Text gedruckten Abbildungen und 20 Tafeln in Farbendruck. Ára 8.40 K.

Handbuch der landwirtschaftlichen Betriebslehre von Dr. Theodor Freiherrn von der Goltz, Dritte, umgearbeitete Auflage. Ára 18 K.

Bodenkunde für Land- und Forstwirte von Dr. Edh. Alfred Mitscherlich. Mit 38 Textabbildungen. Ára 10.80 K.

Die Ackerbaulehre von Dr. Guido Kraft. Achte, umgearbeitete Auflage. Mit 313 Abbildungen im Text und 1 Tafel: Drainage-Entwurf in Farben. Ára 6 K.

Die Untersuchung und Begutachtung von Düngemitteln, Futtermitteln, Saatwaren und Bodenproben, nach den offiziellen Methoden des Verbandes Landwirtschaftlicher Versuchstationen im Deutschen Reiche. Eine Einführung in das agrikulturnchemische Kontrollwesen von Dr. phil. Paul Krische. Mit 5 Textabbildungen. Ára 10.80 K.

Rohde's Schweinezucht. Fünfte, neubearbeitete Auflage, herausgegeben von H. Schmidt. Mit 33 Textabbildungen und 31 Rassebildern. 14.40 K.

Die landwirtschaftlichen Unkräuter. Farbige Abbildung, Beschreibung und Vertilgungsmittel derselben. Herausgegeben von Dr. A. Thaeer. Dritte durchgesehene Auflage. 24 Farbendrucktafeln nebst Text. Ára 4.80 K.

Mindezen könyvek megrendelhetők a „Patria” r-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest Üllői-ut 25. sz.

Abonyi Lajos munkáinak gyűjteményes kiadása. Abonyi Lajosról összes művei összkiadásának megjelenése alkalmából. Az írói nagyság próbája a halál. Midőn az író földi alakja eltűnt közülünk, egy bizonyos idő múlva, mely elég arra, hogy sirján megsüppedjen a föld s talán, hogy elkorhadjon a koporsója is: elérkezik az az óra, midőn mérlegre kerül szellemi hagyatékának igazi értéke. A legtöbb ilyenkor „még-méretik és — bizony — könnyűnek találhatik.” Koruk legnépszerűbb írói közül így hullanak legtöbben a feledésbe. Ki olvassa már Kotzebuet s ki nem emlegeti nevét, ha csak a példa kedvéért nem, holott a maga korában ünneplétebb volt a színpadon, mint Goethe és népszerűség dolgában vetekedett Schillerrel? S a negyvenes, ötvenes és hatvanas évek sok rivatos és nagyra tartott magyar költője, elbeszélője és színpadi írója hova lett? Nagynak alig maradt meg belőlük más, mint Petőfi, Arany, Vörösmarty és Jókai. És jelentékenynek is alig egynekéhan.

Ezekben a mégis nagy évtizedekben ezertette le gyökérszárait a magyar földbe egy új elbeszélő tehetség: Abonyi Lajos. De úgy látszott, nem jó utakon indul. Egy kórusban zengett azokkal, kik idegen elbeszélők mintája szerint írták meg tárgyuk és lelkük szerint is idegen történeteiket. Elkalandozott a Nilus tájékaira, regényt írt Krisztina svéd királynőről, idegen történet ösztönözte szárnya bontogatására is. Eszrevették, de meg nem szerették.

Egyszer aztán, a hogy kedveszegetten, kételkedni kezdett volna már írói hivatásában is, körülnézve atyjának szép alföldi birtokán, meglelte azt, ami istenadta talentumának kellett s ami csoda volt, hogy addig is meg nem talált: látta a magyar népet, megismerte lelkét, ezt az elborulásában, derűjében, indulataiban és okosságában annyira egymagában álló néplelket. Megismerte küzdelmeit s azokat az egyszerű, de örök érzelmeket, melyek minden más nép gyermekeitől annyira különböző összeütkezésekre viszik a magyar föld szülőiteit.

És megírta „A mi notáink”-at, majd egy történet nyomán, melyet a hosszú téli estéken beszélt el atyja, minden ízében magyar regényt, „Az egyetlen pallosos”-t; aztán, kedveltségre és népszerűsége kapott nevével, pár év múlva megjelent a színen a következőkkel, melyeket már egész zen a lelke szerint, öntudatlanul is az örökkévalóságnak írt.

Igy született meg a „Magduska öröksége” s előtte, utána, színmagyar érzésének és nemes költészetének oly szülőitei, mint „Az utolsó kuruczvilág”, „A pénz molnár románcza”, „A betyár kendője”, „Az özvegy tehénkéje”, azután a népszínművek sora, és kedvességükkel megéjtő elbeszélés-gyűjteményei: „Regék a kandalló

mellett”, „A krónikája”.

A költők, írók társaságok.

De visszatért egyszerű lilyk a kölsal, hálás urukat, Meneve Abonyi Ott,

város piaczkülöségekhalhatatlan Ferenc mNehé

volt. Az er gásával ragóbbé, ah sokaság. E soha azon az irodalombonyi La tők azok, nemzet ké áldott lelki közt a nép halhatatlan ki a költés be népén meséjét.

Ezen nemsokára gyűjtött m Abonyi m kölypiaczkedvő kör az ő regén kaphatók hibásak eb taniakhoz főbb oka m „Furcsán v gyermeko káim első sodik kiad Azt kell hira irodalomba Igy i közül való Kit nem ve író példája midőn itti nemzedéke dort — az egyikétől

Abon ben, a mi Tolstojt, B pándot, a S mert nép paraszt ne de az ő le ségei. Csak ugy, mint

Népi idő óta, biz ségekben k ninos sem mesél, mint és azzal a nagy tulaj derűjéből lélekismerő rövid mon megértetni czesszusok minő gazd Mert Abon rajta kívül az értele katasztrófa sötétségeit.

Es A gyarsággá teni: a mes elragadóan érzelmvilk beszédökbb ves, játéko nemes tisz zésbeli ár val rendel

mellett, „Regék a pásztortűz mellett“, „A fonó krónikája“, „Itt a szép Alföldön“.

A közönség a szívébe zárta Abonyi Lajost, költők, írók barátságát keresték, az irodalmi társaságok tagjaik közé választották.

De ő, új ösztönzésekkal gazdagon, csak visszatért alföldi otthonába, Abonyba, hol az egyszerű lelkek — halhatatlan alakja egynémelyik a költő alkotásainak — hűséges odaadás-sal, hálás szeretettel tisztelték benne jó földesurukat, Márton Ferenczet. Mert ez volt a polgári neve Abonyi Lajosnak.

Ott, ahol immár szobra áll, a szép alföldi város piacán, 1905 április havának végén ünnepi külsőségek közt revelálódott meg Abonyi Lajos halhatatlansága. Hét évvel ezután, hogy Márton Ferencz meghalt, ott támadott fel Abonyi Lajos.

Nehéz elfelejteni ezt a jelenetet. Vasárnap volt. Az emlékek körül, mely érczének friss csillogásával rajzolódott bele a tavaszi nap tiszta levegőjébe, áhitatos csendben állt együtt egy különös sokaság. Ezernyi nép ünneplő ruhában s közte soha azon a napsütötte téren nem látott alakok: az irodalom s a közélet nevezetes emberei. Abonyi Lajos népe, történeteinek hősei s mellettük azok, kik a hódolat virágaival jöttek a hálás nemzet képviselőiben. „Épp ilyen volt az áldott lelkű tekintetes ur“ — mondotta egymás-közt a nép, — az irodalom szóvivője pedig a halhatatlanság közé emelte Abonyi Lajost, az író, ki a költészet el nem enyésző fényével vonta be népének gondolkodását, érzését, diadalait, meséjét.

Ezen az ünnepen hallatszott először, hogy nemsokára megjelennek Abonyi Lajos összegyűjtött munkái. Kedves volt ez a hír, mert Abonyi művei az idő multával sorra elfogytak könyvpiacról. Míg más, csak félig-meddig is kedvelt könyvek megérték az újabb kiadásokat, az ő regényei, elbeszélései nagynehezen voltak kaphatók a könyvesboltban. Meglehet, hogy hibásak ebben a könyvkiadás akkori — a mostaniakhoz nem fogható — viszonyai is, de a leg-főbb oka mégis csak maga Abonyi Lajos volt. „Füresen vagyok írói voltommal — írja 1897-ben gyermekkori barátjának. Agai Adolfinak. — Munkáim első kiadásai mind régen elfogytak s második kiadásra ajánlani már szégyellem magam. Azt kell bennem, hogy senki sem vagyok a népies irodalomban.“

Igy ítélte magáról az az író, ki a legjobbak közül való a nemzetek népies elbeszélői közt. Kit nem vetkőztetett ki szűz eredetiségéből más író példája s ki a maga vágta ösvényen járt, midőn itthon, öntudatosan vagy öntudatlanul, nemzedékek kölcsönöztek bangot, irányt és modort — az igaz, hogy a legnagyobb elbeszélők egyikétől — Jókaitól.

Abonyi Lajos népies író abban az értelemben, a mint népiesnek mondjuk Turgenyevet, Tolstojt, Keller Gottfriedet, Meyer Konrad Ferdinándot, a nagy orosz és svájci elbeszélőket. S mert népies, magyar is izról-izre. A magyar paraszt nem oly borongó lelkű, mint az orosz, de az ő lelkének is megvannak a maga mély-ségei. Csak ismerni, megérteni kell ezt a lelket úgy, mint Abonyi Lajos ismerte és megértette.

Népies irodalmunk mostanában, de már jó idő óta, bizonyos népieskedő modorban és külsőségekben kereste a népiességet. Abonyi Lajosnak nincs semmi felvett modora. Egyszerűen, édesen mesél, mint a görög hajdankor nagy mesemondói; és azzal a nemes izű zamatossággal, mely két nagy tulajdonságból olvad együvé: a lélek meleg derűjéből s az értelem mélységéből. A nagy lélekismerők világosságával, egy-egy odavetett rövid mondattal képes egy szempillantás alatt megérteni a szívek mélyén leviharzó lelki pro-czesszusokat. És ámulva nézzük, hogy az értelem minő gazdagsága lakozik az egyszerű lelkekben. Mert Abonyi úgy ismeri s írja le, mint kevesen rajta kívül, a nép gyermekeinek forró szerelmét az értelemvihar, mely összeütközésbe viszi, katasztrófába dönti őket, a bűnös ember lelkének sötétségeit.

És Arany János óta olyan kristályos magyarsággal, mint ő, nem írt se ki. Nehéz eldö-níteni: a meséjében gyönyörködünk-e jobban, vagy elragadóan szép magyarságában; hőseinek tiszta érzelmvilágában-e, vagy szép, illedelmes és okos beszédökben? S a hogy a meséjét mondja! Ked-ves, játékos magyarsággal, ahol odallik, a nyelv nemes tisztaságával minden sorában. És a kifeje-zésbeli árnyalatok milyen bámulatos gazdagsá-gal rendelkezik ez a nagyon jelentékeny író, ki

csüggetegen azt mondja magáról, hogy talán már „senki“ a népies irodalomban!

Ha a magyar elbeszélő nyelv, idegenszerű-ségével és elszintelenedésével odáig jut egyszer, hogy megújodása elkerülhetetlenné válik, Abonyi Lajos írásain fog felüdülni és megtisztulni. Mert a jövő idők nemcsak mesemondásáért, hanem nyelvének tiszta bájáért is az elbeszélők klassziku-sai közé fogják számítani Abonyi Lajost.

Beszélik róla, hogy írói mivoltát nagyra tartani nem merészelte s inkább csak látogató-nak tekintette magát az irodalomban. Ha úgy is van: tüneményes egy látogató volt mindenbizony-nyal. És sokan fognak még eltűnni az „otthon-levők“ közül; el is felejtik őket; de ez a látogató nem bucsuzik el többé, mert kedvessége örök otthon, nagy értéke halhatatlanságot szerzett neki a magyar elbeszélők közt.

A székely vasutakról. *Borszékly Soma*, a székely ügyek lelkes harczosa küön füzetben számol be a Székely Társaságok Szövetsége közgyűlésén ez évben tartott előadásáról. Nem új, amit ebben a füzetben elmond, de igaz. Evtizedes harczot folytat *Borszékly Soma* ezen nagyjelentőségű közlekedési halozatért, mely szakítva az eddigi szerencsétlen vasutépítési irányokkal, költséges, de határozottan előnyös megoldást ajánl. A terv már az illetékes körök-ben is visszhangra talált, hanem a költséges be-fektetéshez napjainkban rossz idők járnak. De jönni fog az idő, melyben e nagyfontosságú terve-zetet megalkotják, addig is örömmel fogadjuk az öreg bajnok fiatal tüzzel folytatott törekvéseit, melynek ez az újabb füzet ismét tanbizonyosága.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet Évkönyve és Naptára az 1906. évre. Szerkeszti *Horváth János dr.*, negyedik évfolyam. Ára 40 fillér. A naptári részen kívül hasznos olvasni valókat tartalmaz a szövetkezeti életből számos képpel díszítve. Benne van az O. K. H. czimtára, a szépirodalmi részek sok képpel és az országos vásárok jegyzéke.

Erdély honismertető folyóirat, az Erdélyi Kárpát Egyesület értesítője 9—10. száma most jelent meg *Merza Gyula* szerkesztésében a követ-kező érdekes tartalommal: A néprajz turista szem-pontból. Nagy Lajos: A szkerisorai jégbarlang (1 képpel). Gvárfás Győző: A Csukás (szerző egy rajzával). Bokor János dr.: A zágoni erdők-ben (3 képpel). Szikulus: Székely babonák Ud-varhely vármegyéből. Zala: A hegymászó láb-beli. Hankó Vilmos dr.: A kivitelre szánt á-sványvizek töltéséről és felszereléséről. Külön-félék: Turista-felolvasások. Czirbusz Géza dr. jubileuma. Kirándulások. A turistaság és a szesz-es italok. A káli kőkecske (kincses monda). Nép-viséleti ünnep Németországban. A hegymászók étkezése. A tengeri betegség. Norvégia idegen-forgalma számokban. Könyvesház: Erdélyen keresztül. A dán turista egyesület évkönyve. Egyesületi élet: Az E. K. E. új tagjai.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

520. kérdés. Hol kaphatnék tenyésztésre tiszta f-j Brámaputra baromfit? *B. L. br.*

521. kérdés. Bérleti szerződésben egy pont van, amely úgy szól, hogy takarmányt, szalmát stb. bérlőnek eladni nem szabad, hanem köteles azt a bérlet lejártkor az uradalomnak visszahagyni; amikor is a leltári mennyi-ségen felüli többlet az uradalom által a bérlő-nek megfizettetik. Kérdem, hogy a „takarmány“ név alatt értetik-e burgonya és répa is, miután ez megleevve nincsen? Át kell-e ezt is adnom és kötelez-e az uradalom ezt is becsértékben átvenni? *B. L.*

522. kérdés. Két hónapos yorkshirei ma-laczokkal, melyeket 50 kilós sulyban lesznek eladva, sajtolt tepertőpogácsát akarok etetni; kérdem mi a pénzértéke ezen pogácsának, ha a tökmagpogácsa itt helyben 14 koronáért kapható; továbbá előnyös-e ezen takarmánynak adagolása és 1000 kg.-ra mennyi napi adagot számítsak? *L. S.*

523. kérdés. Egy állami fedező mént akarnék venni, mely a méntelep által kislej-tetett, de még fedeztetni lehet vele. Kérdem

általában lehet-e ilyen mént kapni, hol, mikor és hová kell azért folyamodni? *K. J.*

524. kérdés. Bérleti területem legelő-résznél a vevők a fát szenesíteni akarják, meg-engedhető-e ez, a legeltestét illetőleg? A füre a füst nem-e hat kártékonyan? Jól legeli-e a legelőt a marha? Esetleg mily kártérítést kér-hetek százholdankint? *K. L.*

525. kérdés. Törpe, sövénynek való akáczfamagot hogyan kell elvetni és hogy ugy ezt, mint akáczacsemeteket lehet-e ősszel ü-ltetni, avagy tavasszal jobb-e? *R. M.*

526. kérdés. M ként takarmányozzam igás-ökreimet nehéz munkában? Rendelkezésre áll: buza- és zabtörékpolyva, réti széna és ten-geridara. *Sz. I.*

527. kérdés. 500 kg. átlagsúlyú vörös-tarka és 600 kg. átlagsúlyú jó kondícióban levő mustarökreimet szeretném 6 havi hiz-lásra beállítani: rendelkezésemre áll elegendő mennyiségben savanyított répaszelet, takar-mányrépa, réti széna, here, zabosbüköny, polyva, ocsudara, árpadara és tengeridara. Kérdem a t. gazdatársaimat, hogy fent elő-sorolt abrak- és takarmányféléket miképpen adagoljam, hogy a hizlalás jó eredménnyel végződjék. *B. B.*

528. kérdés. 1. Száraz időben csépell és raktározott buzánál és zabnál hány százalékszámítható beszáradásra?

2. Egy 37 méter hosszú, 2 méter széles és 4 méter magas görében hány métermázsza közönséges bánáti tengerit lehet csövesen el-raktározni és mennyit adhat ez lemorzsolva december havában? *S. M.*

529. kérdés. Gulyabeli marhám részére füllesztett polyvát akarok e télen adni, még pedig következőképpen: Egy darab marha kapna fejenként 2 kg. összvágott krumplit $\frac{1}{2}$ kg. kor-pát és $\frac{1}{2}$ kg. olajpogácsát. Ezen $\frac{1}{2}$ kg. korpa és $\frac{1}{2}$ kg. pogácsa helyett 1 kg. czukorgyári szörp-levet akarok adni. Kérd-m, vajjon az 1 kg. szörplé tápérték tekintetében ér-e annyit, mint a $\frac{1}{2}$ kg. korpa és $\frac{1}{2}$ kg. pogácsa? *W. S.*

530. kérdés. Mennyiért engedhetném át bérlőmnek napi 4 hl. szeszt termelő és 30 hl. szeszszefre után származó *burgonyamoslék* hek-toliterjét? *K. M.*

531. kérdés. Van bőven takarmányrépám, elég löherszenám, tavaszi szalmám. Rendel-kezésemre áll korpa-, árpa- és tengeridara. Hogyan adagoljam ezeket 7—8 éves veres és 4 éves verestarka hizó ökreimmel? *K. E.*

Feleletek.

Brámaputra tyukfajta beszerzése. (Felelet az 520. sz. kérdésre.) Ezt a tyukfajtát 2-féle színben tenyésztették nálunk, a fehér és a fogolyszínben. Talán még kapható a segesvári baromfitenyésztő egyesületnél. E helyett ajánljuk a fehér és sárga orpingtonokat. *bl.*

Takarmány fogalma. (Felelet az 521. számu kérdésre.) Hogy a takarmány elnevezés alatt a burgonya és a répa is értendő-e, jogi szempontból az főleg az egyes esetek konkrét körülményeitől függ. A kérdésben felhozott eset-ben mi véleményünk attól tennénk függővé, hogy a szerződésben említett leltári takarmány-mennyiségben volt-e burgonya és répa is, avagy sem. Ha a bérlő se burgonyát, se répát leltári-lag át nem vett, akkor illet átadni sem tarto-zik s viszont az uradalom sem köteles illet át-venni. Ez esetben tehát a takarmány elneve-zés alatt csak a szénát és egyéb szalastakar-mányokat kell érteni. *Sz. F.*

Töportyüogácsa mint sertéstakarmány. (Felelet az 522. sz. kérdésre.) A sztearin-, szeppan-s müvajgyárosok kiolvasztják s kipréselik a marhafagygyuból a zsirt, s ami ilyenkor vissza-marad, az a töportyüogácsa, mely tehát főleg kötőszövet-szalakból, a zsir-sejtek borékjából, véredényekből s abból a zsirból áll, melyet már nem lehet kisajtolni. E pogácsa igen változó összetételű, a szerint, hogy tűzőn, vagy hogy

forró gőzzel olvasztják-e ki a zsirt s hogy mennyire sajtolják a fagyut. Kellner szerinti átlagos emészthető összetétele: 88,5% szárazanyag, 21% fehérje s 76,4% keményítőérték. Kellner tehát a 19% vizet tartalmazó tengerivel tartja egyenértékűnek, s így azt mondhatjuk, hogy a töpörtüogácsa valamivel jobb, mint az új, de nem olyan jó mint az ó tengeri. Sertés-hizlalásra nagyon alkalmas a töpörtüogácsa, kivált ha tengerivel hizlalunk, mert utóbbinak az a hibája, hogy zsirt létesít, melyet a töpörtüogácsa kemény faggyuja ellensúlyoz. Tulsokat azonban nem tanácsos belőle etetni, mert a töpörtü 30-40% zsirt tartalmaz, mely nagyrészt emészthető; a nagyon zsiros takarmány pedig rontja az étvágyat. Ezért úgy véljük, hogy legfeljebb 5 kg.-ot számítsanak 1000 kg. élőszulra s naponta.

Cselkó István.

Allami selejtmének vásárlása. (Felelet az 523. sz. kérdésre.) Az állami ménetepekben minden évben, július-augusztus hónapban osztályozzák a rendelkezésre álló tenyészanyagot. Ilyenkor az olyan méneket, melyeknek előrehaladott koruknál fogva már nehezebb esnek, hogy a fedeztetési állomásokra való hosszú utat megtegyék és ott 40-50 kanczát fedezzenek, melyek azonban kisebb tenyésztőknél, ahol nem kell oly nagyszámú kanczákat fedezniük, még igen jól megfelelnek, magántenyésztőknek mérsékelt áron átengedik. Ezek rendszerint igen jó mének, mert a nem megfelelő méneket már fiatalabb korukban kiselejtezik és herélik, nehogy tenyésztelekbe kerüljenek.

Aki ilyen mént akar beszerezni, forduljon június havában az illetékes méntelepparancsnoksághoz (kérdéstevő esetében a debreczenihez), amely levélben megkeresésére szívesen fogja közölni, hogy az odatartozó ménteleposztályoknál (Debreczen, Eperjes, Turjaremete, Rimaszombat, Szathmár és Jászberény) mikor tartják meg az osztályozást. A venni szándékozóknak a közölt határidőben meg kell jelennie a tetszése szerint kiválasztott ménteleposztálynál, ahol azután az osztályozás folyamán tartandó árverésen a neki legjobban megfelelő mént megveheti. Mivel az ilyen mének vételára tulajdonképpen értékűkhöz arányítva igen csekély, amennyiben itt nem az üzleti szempont, hanem a lótenyésztés emelésének és előmozdításának érdeke áll előtérben, a mének megvétele bizonyos feltételhez van kötve. A vevő ugyanis írásbeli nyilatkozatban kötelezettséget kell hogy vállaljon, hogy a mént megfelelő jókarban fogja tartani, tenyésztésre használja és amikor már tenyésztésre nem használja többé, ki fogja irtani.

Miután az ilyen mének igen keresettek, azok valószínűleg már mind elkelték s így az idén már alig kaphat. Mindamelllett megkísérlehetné, hogy levélileg a debreczeni és székesfehérvári méntelepparancsnoksághoz kérdést intézzen, hogy nincs-e fennmaradt selejtményük és milyen árban kaphatók.

Ha jelenleg már nem lenne, akkor a jövő év június havában a fentebb ismertetett eljárást kövesse.

Kis M.

Füst hatása a legelőre. (Felelet az 524. sz. kérdésre.) Eddig csak a kohóknak, vegyi gyáraknak kőzetekből támadó füstjéről bizonyosodott be az, pl. Nagybánya vidékén, hogy a környező növényzetre kártékonyan hat. De a fának szénítése semmi veszedelmet nem rejthet magában a legelő füvére nézve, mert hisz a fa is növényi anyag és így semmi olyat nem tartalmaz, mely a növényre ártalmas lehetne.

Míg tehát az előbbi esetben igenis jogosan szoktak kártérítési igényekkel fellépni, addig utóbbira nézve semmiféle jogalap nincs.

Földes János.

Ákác-sörény telepítése. (Felelet az 525. sz. kérdésre.) Egy különleges törpeákácsról nincs tudomásom. De a közönséges ákácot szokták élőszövényre felhasználni.

Az ákácmagot legjobb elvetése előtt lefoszrázni akképpen, hogy a rostába helyezett

magon átöntjük a forró vizet, azután ezt annyira hűlni hagyjuk, hogy a kéz éppen eltűri a meleget. Ekkor a magot a vízbe töltjük s benne hagyjuk, míg a víz kihül. A mag ilyenkor fehéren felpattogzik s elvetve rövid idő alatt egyenletesen kikel.

Az ákác magja nagyon érzékeny a fagy ellen, azért csak tavasszal, május elején, vetendő el, mikor nem kell már a fagytól tartani.

A vetés úgy történik, hogy kifeszített zsinór mellett egyenes, lepos horonyt húzunk, ebbe a magot nem nagyon sűrűn elvetjük és ujnyira betakarjuk.

Ákácfacsemetét lehet ősszel is ültetni.

Földes János.

Jármosökrök takarmányozása. (Felelet az 526. sz. kérdésre.) Az erő főforrása tudvalevőleg a szénhidrát, de különösen a keményítő s a cukor. A jármosökrök takarmányozásánál tehát az a fő, hogy helyes viszonyt létesítsünk a megerősítés foka s a takarmány keményítőérték-tartalma között, míg ellenben fehérjét nem sokat kívánván az ökrök, abból rendszerint csak annyit etetünk, amennyi takarmányaink fehérjetartalmából kifolyólag véletlenül jut nekik, mely szabálytól csak akkor tekintünk el, ha sok szalmát s polyvát adagolva, tulkevés fehérjét kapnának az ökrök. A szénhidrátok fő erőforrasi szerepe teszi érthetővé, hogy a csalamádé egymaga is elég jó erőben tartja a nehéz munkát végző ökröt, mert bár igen kevés fehérje van a csalamádében, de keményítőértékét (cukrot) sokat tartalmaz az is; szintugy a melasse előnyös hatása is így magyarázható meg a lónál s az ökrökénél. Ennélfogva tehát igen fontos az a kérdés, hogy hány keményítőértéket kíván az ökrök változó munkában, amit illetőleg Kellner szerint számított 1000 kg. élőszulra s naponta:

könnyű munkában	7,4 kg. keményítőérték
középhez	9,7 "
nehéz	12,8 "

Ha továbbá még azt tudjuk, hogy a jobb kondíciójú ökröknek 1000 kg. élőszulra vonatkoztatott tápfelvételük 25-30 kg. szárazanyag, hogy a közepes réti széna átlagos keményítőértéke 31%, az igen jó réti szénaé 36,2, a buzapolyvát 24,3, a zabpolyvát 28,6 s az ó-tengeri 81,5%, s végre, hogy ezen takarmányok körülbelül 85% szárazanyagot tartalmaznak, akkor megvetettük az alapotarra, hogy most már a legnagyobb könnyűséggel megejtessük a számítást.

A polyva egymaga természetesen nem lehet az ökröknek elég, de a széna már egymaga is elég lehet neki, mert 35 kg. közepes réti szénában van 29,7 kg. szárazanyag s 10,85 kg. keményítőérték, s ugyannyi nagyon jó réti szénában 29,7 kg. szárazanyag s 12,6 kg., vagyis megközelítőleg annyi keményítőérték, amennyit a nehéz munkát végző ökrök 1000 kg. élőszulra kíván. Csak hogy kinek van annyi jó szénája, hogy azzal lakassa az ökröt jól, továbbá ki ne szeretne az ökrökkel télen szalmát s polyvát is etetni, már pedig csupán csak ezek okozzák azt, hogy abrakot is kell az ökröknek adnunk. Fejtégetéseinkből azonban már kivehető, hogy minél több s jobb szénát s minél kevesebb polyvát adagolunk, annál kevesebb abrakra van szükségünk s megfordítva. Mondjuk pl. hogy nehéz munkát végző ökreinknek csak 10 kg. közepes szénát adhatunk 1000 kg. élőszulra, de buzapolyvát sokat s tengeridarát annyit, amennyi kell. Akkor azt mutatja a számítás, hogy 10 kg. széna, 16,5 kg. polyva s 7 kg. ó-tengeri dara tartalmaz 28,4 kg. szárazanyagot s 12,81 kg. keményítőértéket, míg ha 20 kg. közepes réti szénát etethetünk, akkor ehhez még 8 kg. buzapolyvát s 5,2 kg. tengeridarát számítva 28,6 kg. szárazanyagot s 12,76 kg. keményítőértéket kapnak az ökrök. Ellenben ha az igen jó szénából s a zabpolyvából indulunk ki, akkor 10 kg. szénát, 18 kg. polyvát s 5 kg. tengeridarát etetve 28,0 kg.

szárazanyag s 12,84 kg. keményítőérték, vagy 20 kg. szénát, 11 kg. polyvát s 3 kg. tengeridarát etetve 28,9 kg. szárazanyag s 12,83 kg. keményítőérték jut az ökröknek. Ezen 4 fele adagolás körülbelül egyenértékű, s mégis mily változó mennyiségű (7, 5, 5 s 3 kg.) tengeridara szerepel bennük. Ebből tehát világosan kitűnik, hogy hasznavehető tanácsot csak az adhat, aki a takarmányviszonyokat ismeri, s hogy korántsem elégséges a kérdést nekünk — mint a takarmányviszonyokba be nem avatottak — oly röviden feltenni, mint ahogy az jelenleg történt.

A polyvát illetőleg még megjegyzendő, hogy 16,5 kg. polyvát csak akkor vagyunk képesek az ökrökkel megejtetni, ha füllesztjük vagy pároljuk, vagy ha a tengerinek egy része helyett melasszet etetve, azzal locsoljuk azt le. Végre megemlítjük, hogy a gyakorlatban többnyire nehézkesnek találják az 1000 kg. élőszulra alapított számítást, de ezen könnyű úgy segíteni, hogy Kellner fentebbi keményítőértékeit s egyes ökrökre számítjuk át, mely esetben azonban ismernünk kell azok átlagos élőszulát.

Cselkó István.

Marhahizlalás. (Felelet az 527. sz. kérdésre.) Mielőtt egy adagolást kiszámítanánk, a következőket bocsájuk előre. A beszállított cukorrépa-szelet s a takarmányépa körülbelül egyenértékűek, s mindkettőből 60-80 kg. adható 1000 kg. élőszulra. Etessük tehát akár az egyiket, akár a másikat, ha mindkét esetben ugyanannyit kap a marha, ugyanannyit gyarapodik tőlük. A szénafélék közül a zabosbüköny körülbelül 10% kal gyengébb mint a közepes réti s hereszéna; ha tehát mind a hármat óhajtuk etetni, akkor a zabosbükönny inkább a hizlalás kezdetén, a másik kettőt a végén adagoljuk; szintugy az ocusdará is inkább eleintén célszerű felhasználni. Miután mi nem láttuk az ocus, most árpat veszünk számításba, de tessék azt körülbelül oly arányban ocusval felcserélni, mint aminő értékviszonyt tetelez föl közöttük. Ha sok az ocusja, akkor etesse azt mindkét rendbeli ökrökkel, míg ellenkező esetben csak a mustrával. Adagolás a hizlalás első felében 1000 kg. élőszulra s naponta: 60 kg. szelet vagy répa, 12 kg. zabosbüköny-zéna, 5 kg. polyva s 8 kg. árpadara (tengeri) tartalmaz 27,8 kg. szárazanyagot, 1,2 kg. fehérjét s 14,4 kg. keményítőértéket. A hizlalás második felében jóformán mást sem kell tenni, mint az említett széna s ocuscerét fogatosítani, mert azzal egymagában annyira megjavítjuk az adagolást, hogy a marha végig jó étvágy mellett maradhat.

Cselkó István.

Gabonabeszáradás és tengerielraktározás. (Felelet az 528. sz. kérdésre.) Száraz állapotban raktározott búzáról a beszáradásra az első évben 1%, a zabnál 2% számítható.

A göré belső köbtartalma 296 m³ és egy köbméter csöves tengeri súlyát 4 méterhátsára tevé, a görében 1184 q. csöves tengeri voít elhelyezhető; ebből beszáradásra december végéig 12%-ot, vagyis 142 q-t leszámitva, marad 1042 q. száraz tengeri, amely után 80% vagyis 833 q. szemes tengeri nyerhető. Ezek azonban csak átlagos adatok, melyek a tengericsövek alakja, benőtsége, érettségi s szárazsági állapota szerint nagy eltérést mutatnak s azért ezen kérdésre pontos választ csak a szakszerűen megejtett kísérlet adhat.

Hensch Árpád.

Gulyabeli marha teleltetése. (Felelet az 529. sz. kérdésre.) A füllesztett polyván telelő gulyabeli marhára nézve korántsem közönyös az, hogy melasszet, vagy hogy korpát és olajpogácsát kap-e, mert az állat tudvalevőleg bizonyos minimális fehérjeszükséglettel bír, mely még a rideg marhánál is nagyobb, semhogy polyvával, burgonyával s melasszeval fűdőzni lehessen azt. Ha pl. 400 kg. élőszulból indulunk ki s ha naponta 12 kg. polyva fölvetelét tetelezzük föl, akkor a következő eredményhez jutunk: 12 kg. polyva, 2 kg. burgonya, 0,5 kg. finom buzakorpa s 0,5 kg. repezepogácsa tartalmaz 11,5 kg. szárazanyagot, 0,183 kg. fehér-

jét s 3,84 kg. polyva-ban van fehérje s 3,84 lás mindet tápfelvétel gendő ke-jét csak hogy a m-megtámas-0,17-telát csak-beli marh-lasszet, v-helyen r-legyen r-keményít-buzakorpa-61,1%.

Bur

sz. kérdés-nehéz, a-tosan kis-feldolgoz-burgonya-talmát, a-burgonya-csakis ön-Feltéve, illetve 23-üzemveze-nálátval-szükséges-A burgon-számításb-szesz 14-Ezen felt-a burgony-vagyis az-16 fillért.

Mar

60 kg. t-6 kg. tava-árpa vagy-raszanyag-nyitőérték-kozó adag-a 4 éves-vén, de id-között föl-hogy mig-azt, hogy-fiataloknál-azonban j-korpát ve-jut valamé-azt a vált-példákon-a herétis r-Hogy fent-tekintjük, a-megvilágít-hereszéna, korpa s 3-30,5 kg.-14,47 kg.-ményrépa, 6 kg. buza-tartalmaz-s-fehérjét s-adagolásu-hogy az e-harmadik-badjon m-sulyozunk-igazi hazná-minket arr-lyólag köri-szeretne a-annak a k-belül men-ugy, hogy

jét s 384 kg. keményítőértéket, míg ellenben 12 kg. polyva, 2 kg. burgonya s 1 kg. melasszeban van 114 kg. szárazanyag, 0013 kg. fehérje s 377 kg. keményítőérték. E két adagolás mindegyike helyes arányban áll a marha táplelvevőképességével, továbbá mindegyike elegendő keményítőértéket is tartalmaz, de fehérjét csak az első adagolás tartalmaz annyit, hogy a marha ne legyen kénytelen saját húst megfáradni, mert a 400 kg.-os állat minimálisan 017 kg. fehérjét bont naponta szét. Ezért tehát csak azt tanácsolhatjuk, hogy a gulyabeli marhának vagy egyáltalán ne adjanak melasszet, vagy ha adnak, akkor képezze az első helyen említett adagolás az alapot s a melassze legyen ráadás. A kérdéses abrakfélék átlagos keményítőértéke különben: melassze 481, durva búzakorpa 428, rozskorpa 469, repcepogácsa 6110/0.

Burgonyamoslék értéke. (Felelet az 530. sz. kérdésre.) A kérdésre biztos feleletet adni nehéz, amennyiben is a moslék értékét pontosan kiszámítani csakis akkor lehetne, ha a feldolgozott burgonya és árpa mennyiségét, a burgonya keményítő-, illetve szárazanyagtartalmát, a kitermelt moslék mennyiségét és a burgonya árát ismerem. Számításomat tehát csakis önkényesen felvett adatokra alapíthatom. Feltéve, hogy a burgonya 18% keményítőt, illetve 239% szárazanyagot tartalmaz, ugy jó üzemevezetés mellett kinőt zöldséget használatával 4 hl. abszolút szesz előállítására szükséges 3348 kg. burgonya és 88 kg. árpa. A burgonya árát 4 (négy) koronával véve számításba, a moslékmennyiséget az előállított szesz 14 szeresének 56 hl.-nek veszem fel. Ezen feltételek mellett egy hl. moslék értéke a burgonya árához viszonyítva kitenne 86 fillért, vagyis az összes 56 hl. moslék 48 korona 16 fillért.

Marbahizálás. (Felelet az 531. sz. kérdésre.) 60 kg. takarmányrépa, 12 kg. lóhereszéne, 6 kg. tavasi szalma, 45 kg. búzakorpa s 5 kg. árpa vagy tengeridara tartalmaz: 305 kg. szárazanyagot, 158 kg. fehérjét és 145 kg. keményítőértéket. Ezzel az 1000 kg. elősúlyra vonatkozó adagolással beérik a 7-8 éves, de beérik a 4 éves tarka ökrök is, mert a nem éppen vés, de idősebb s a fiatalabb állatok hizlalása között főleg csak azt a különbséget tesszük, hogy míg az idősebbeknél nem sokat nézzük azt, hogy mennyi fehérje jut nekik, addig a fiataloknál súlyt fektetünk a fehérjére is; miután azonban jelenleg meglehetősen sok hereszénát s korpát vetünk számításba, elegendő fehérje jut valamennyinek. A hizlalás lözepe után csak azt a változtatást kellene fentebbi tájékoztató példánkon eszközölni, hogy a polyvát s esetleg a herét is megkevesbitve, több darát adagolnánk. Hogy fentebbi példánkat csak tájékoztatóként tekintjük, azt a következő adagolásokkal óhajtjuk megvilágítani. 80 kg. takarmányrépa, 15 kg. hereszéne, 3 kg. tavasi szalma, 4 kg. búzakorpa s 3 kg. árpa vagy tengeridara tartalmaz: 305 kg. szárazanyagot, 156 kg. fehérjét s 147 kg. keményítőértéket. Vagy 40 kg. takarmányrépa, 10 kg. hereszéne, 8 kg. tavasi szalma, 6 kg. búzakorpa s 6 kg. árpa- vagy tengeridara tartalmaz: 303 kg. szárazanyagot, 17 kg. fehérjét s 142 kg. keményítőértéket. Három adagolásunk közülbelül egyenértékű, dacára, hogy az elsőben 85, a másodikban 7 s a harmadikban 12 kg. abrak szerepel. Ezért szabadjon most is — úgy mint máskor — hangsúlyoznunk, hogy ajánlásainknak főleg az veszi igazi haznát, aki határozott számokkal tájékoztat minket arról, hogy takarmánykészletéből kifolyólag körülbelül hány kg. répat, szénát stb. szeretne az adagolásba látni, így inkább csak annak a kiszámítását bizva reánk, hogy körülbelül mennyi abrakkal toldjuk meg az adagolást, hogy az éppen megfeleljen a hizóknak.

Cselkó István.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:

	Oldal
Széchenyi Imre gróf +	1949
Az OMGE. közleményei	1950
A bukaresti nemzetközi kiállítás	1951
Növénytermesztés.	
„Tabakó” (dohánytrágya)	1952
Gazdasági gépészet.	
„Agrária” tengeriszárterpó gép	1953
Baromfitermesztés.	
A kajuga kacsafejtrágya	1953
Gazdasági építészet.	
Az alacsony vagy a magas istálló izzad-e télen jobban?	1953
Gazdasági vegytan.	
Az állatvér-mutrágya	1953
Irodalom	1954
Levélsekény	1955
Vegyesek	1957
Kinevezések. — Uj gazdasági tudósítók. — Áthelyezés. — Gyászhir. — Magyar főpap és idegen biztosító-társulat. — Burgonyakereslet. — A komlópiacról. — A Gazdasági Munkás- és Cselédségitő-pénztár. — A dohánybevételek. — Magyar Gazdák Szemléje. — A Budapesti Központi Tejcsernok Szövetkezet. — Az idei bortermés. — Statisztika a gazdasági egyesületekről. — Birtokátvitel. — Állatforgalmi korlátozások	
Kereskedelem, tőzsde.	1958
Szerkesztői üzenetek.	1959

Kinevezések. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Soós Géza vezekényi lakost Sopron vármegye közigazgatási bizottságába, Hirsch Alfréd dr. ihárosi lakost pedig Somogy vármegye közigazgatási bizottságába közzgazdasági előadóvá nevezte ki.

Uj gazdasági tudósítók. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Sopron vármegye felsőpulyai járására nézve Dobrovich János malomházi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Áthelyezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a beregszászi kerületi szőlészeti és borászati felügyelőt az eddigi székhely megváltoztatásával Munkácsra helyezte át.

Gyászhir. Berkeszi és zádorfalvai Katona Gyula földbirtokos, Pest vármegye törvényhatósági bizottságának és egyesületünk tagja, folyó hó 25-én 63 éves korában elhunyt. A meghaldogultat e hó 28-án helyezték a szenttamaskálai családi sírkertben örök nyugalomra.

Magyar főpap és idegen biztosító-társulat. Olvastuk az egrí kath. egyházmegye főpásztorának, Samassa József dr. érseknek a lelkészkedő papsághoz intézett 5499. számú körrendeletét, amely a plébánosokat az egyházi biztosításoknak az „Adria” biztosító-társaságnál való elhelyezésére utasítja oly szigorú megjegyzéssel, hogy ha a lelkész urak ezen utasítás ellenére valamely más társaság ajánlatát fogadják el, a netán okozott kárért felelősséget kell vállalniok. Megütözéssel konstatáljuk, hogy ma, midőn országunkat koszoruzó hegyektől egészen a magyar tengerig mindenütt minden irányban és minden téren a nemzeti szellem kéri hangos szóval az ő jogát, ugyanakkor akad egy magyar püspök, aki a lelkészkedő papságot egy idegen (osztrák) biztosító-társaságnál való biztosításra utasítja, holott tudomásunk van arról, hogy Magyarországon vannak igen jónévű és szolid alapokon álló más biztosító intézetek is, amelyek a hasonló, esetleg előnyösebb feltételek mellett is hajlandók volna az egyházmegye tulajdonát képező birtokokat biztosítani, sőt az „Adria” által kedvezményképpen kiltatásba helyezett előbecslést is hasonló feltételek mellett megejteni. Elvártuk volna az érsek urtól, akinek hazafisága közismert, hogy döntés előtt a magyar biztosító intézeteket is ajánlattételre szólítja fel és nem hallgat feltétlenül azon tanácsosaira, akik nyilván az osztrák „Adria” biztosító sugalmazása alatt állanak.

Burgonyakereslet. A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Eltató Szövetkezte nagyobb mennyiségű róza és sárgabélű étkező burgonya szállítására nyervén megbízást, a gazdasági közönségnek most módjában van, hogy készletét ezen kipróbált, a termelők érdekeit szemeltartó és istápoló intézmény révén értékesítse. Birtokosok, kik rendelkeznek egész rakományokat (100 mm.) kitévő készletekkel, forduljanak közvetlen a szövetkezethez (Budapest, IX, Csarnok-tér 5.) minta küldésével, jelezvén, mily mennyiség felett rendelkeznek s mely árt kívánnak a feladó vasutállomáson.

A komlópiacról. (November hó 24.) A vételkedv elcsendesülése még mindig tart. A nagy piacokra még omlik a komló, de onnan a sörgyárakba kevesebb oszlik el. Mindenfelé tul vannak telítve a raktárak s csak az igen szép színű s jól szárított komlók kelnek el. Nürnbergben 50 kiló komló ára: I. osztályu 80-85, II. oszt. 70-75, III. oszt. 23-30 marka volt a hét elején; Saazban a szép komló 50 kilogrammjáért I. oszt. 110-112, II. oszt. 80-90, III. oszt. 70 koronától lefelé 40 koronáig fizettek. A nagy piacokon most a felgyült komló kikészítése folyik erősen, s készülnek a „kötések” lebonyolítására s bizonyos lendületet decz közepére várnak, amikor az északamerikai s különösen a londoni kereskedelem újból megmozdul a raktár-tömeg beszerzése okából. Ez időtájt még megszabadulhatnak elkészt hazai termelőink is idei komlótermésüktől. Az itt járt 12-14 külföldi kereskedő nagy része ugyan már hazautazott, az itt maradtak 60-100 korona közt kínálnak 100 kilónként: cseleszerűbb lesz a termést az OMGE. saazi bizományosának felkűldeni, hogy csak a deczemberi aralakulás idején adja el. Ugyanezen bizományos jelenti, hogy sok termelő most küldi a komlót s nema a hónap elején, amikor 120-140 kor. volt még az ár s keresték is a magyar komlót. Most nem keresik, talán csak deczember közepén. Eddig az erdélyrészi komlóból 75-85% kelt el, bizony utóbb 30-40 forintos áron is 100 kilónként s olyan tételek is, amelyekre a hó elején 50-70 forintot kínáltak. Megint igaz lett a közmondás, hogy: „olyan a komló, mint az eladó leány, ha jól kéri, adni kell”. Az idén már egészen jól működtek a segesvári komlópiaczi intézmények, de épp így érezhető a bácskai komlóegylet petróci piaca is, hogy tisztán a maguk erejével helyezték a világba eddig a bácskai komló 70-75%-át; a legutolsó ár itt 70-80 korona volt. Még körülbelül 400-500 q. eladatlan komló van. Legrosszabbul áll a torontáli népies termelés, ahol nem egészen indokolt ár forszirozás folytán a komló 70-80%-a még áll. Itt legezészerűbben a megyei gazd. egylet segíthetne leggyorsabban, ha olcsó tarifákkal külföldi bizományoshoz állítaná be a torontáli komlót.

A Gazdasági Munkás- és Cselédségitő-pénztár igazgatósága a következő átiratot intézte a gazdasági egyesületekhez: „Ez év folyamán feltűnően sokszor előfordult, hogy gazdasági cselédek balesetei alkalmával a segítők kiszolgáltatását abból az okból voltunk kénytelenek megtagadni, mert a munkaadó az illető gazdasági cseléd után az 1900: XVI. t.-cikk 8. §-a alapján évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat kellő időben meg nem fizette. A munkaadók egyrésze ugyanis — amint ezt az elutasító határozatok ellen beadott felebbezésekben láthattuk — nincsen kötelezve a hozzájárulási díj jogi természetével, azt tisztán adónak tekintti, holott az inkább a gazdasági cselédek kötelező balesetbiztosításának díjával tekintendő, amelyet ha a gazdák kellő időben be nem fizetnek, nemcsak hogy baleset esetén a pénztárból semminemű megtérítésre számot nem tarthatnak, hanem az 1902. évi XIV. törvényezikk 24. §-a értelmében sérült cselédjüknak, illetőleg ezek jogutódainak ugyanolyan összegű segélyt tartoznak a sajátjukból megfizetni, mint aminő segélytől ezek a pénztárral szemben elesnek. Nehogy tehát a jövőben a munkaadók hasonló károsodásnak legyenek kitéve, szükségesnek tartjuk a t. czim figyelmét erre a körülményre felhívni s kérni, hogy saját hatáskörében megfelelő

módon gondoskodni sziveskedjék arról, miszerint a munkaadók felvilágosíttassanak, hogy a szóban forgó hozzájárulási díj külön törvény által évenként előre fizetett rendelt olyan állandó járuléka, mely ha a közadók módjára kezeltek is, teljesen független az évenkénti adó-megajánlástól s állami költségvetéstől; hogy tehát a hozzájárulási díjat saját jól felfogott érdekükben ez évben mielőbb, a jövőben pedig mindig az esedékesség idejéig (április 1-ig) fizessék be, mert ha a kellő időben be nem fizetnék, ezáltal saját maguknak okozhatnak nemcsak anyagi, hanem erkölcsi kárt, mert ha a cseléd a hozzájárulási díj meg nem fizetése következtében a pénztártól baleseti segélyt nem kaphatott, tudja, hogy ez a gazdája mulasztásának volt következménye, ami pedig a gazdák és cselédek közötti viszony rovására esik.

A dohánybevitel. Az 1905. évben termelt dohányt a következő helyeken és napokon váltják be: Budapest: december 18-tól február 20-ig. Érsekújvár: december 11-től február 10-ig. Barcs: december 13-tól február 14-ig. Fadd: december 4-től január 25-ig. Kiskunfélegyháza: január 2-től február 7-ig. Csongrád: december 27-30-ig. Arad: január 2-től február 24-ig. Battonya: január 2-től február 9-ig. Békéscsaba: január 2-től február 24-ig. Csóka: január

2-18-ig. Nagybecskerek: január 2-30-ig. Szeged: január 2-től február 17-ig. Zombolya: január 2-től február 9-ig. Fogaras: február 12-14-ig. Marosvásárhely: december 11-30-ig és február 19-22-ig. Debreczen: január 2-től február 26-ig. Hajdudorogh: december 18-tól február 13-ig. Nagyléta: január 2-től február 13-ig. Érmihályfalva: január 2-től február 28-ig. Miskolc: december 18-tól február 20-ig. Kápolna: december 11-től február 28-ig. Rakamaz: január 2-től február 24-ig. Nyiregyháza: december 18-tól február 28-ig. Kisvárd: január 2-től február 28-ig. Nyirbátor: január 2-től február 22-ig. Vásárosnamény: január 2-től február 24-ig. Nagytárány: január 2-től február 28-ig. Szolnok: január 2-től február 20-ig. Tiszaroff: január 2-től február 23-ig. Jásziskér: január 2-től február 21-ig. Jászberény: január 2-től február 6-ig.

Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaszövetség folyóiratának novemberi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Hullámvérés. — A választói jog és az általános sztrájk. — Palona Bács-Bodrog vármegyei községek gazdasági monografiája. Irta: Steuer György. — Gazdaguló Románia. — A mezőgazdasági cselédek viszonya Hont vármegye északi részén. Irta Rudnay Lajos. — Az orosz föld jelzője terhe. Irta: Hólek Sámuel. — Dán földművesiskolák, Irta: Szeberényi Lajos

Zsigmond. — A haladás tényezői. — Tudományos hűbériség. Irta: Marczel Prévost. — Különlélek: Országos Széchenyi-szövetség. A kecskeméti gazdaggyűlés. Mezőgazdasági szociálpolitika és szövetkezeti ügy a német főiskolákon. Osztálysorsjáték. Németsország keleten.

A Budapesti Központi Tejcarnok Szövetkezet vasárnap tartotta meg 22-ik közgyűlését Keglevich Gábor gróf elnöklésével a saját épületében. A szövetkezet tagjai az igazgatóságnak az üzletéről szóló jelentését örömmel vették tudomásul, mert az újból az üzlet fejlődéséről tesz tanúságot, amennyiben a szövetkezet ezidén 15 millió liter tejet értékesített. Egyhangulag fogadták el a felügyelő-bizottság jelentését és a felmentést minden irányban megadták. A választásokat megejtve, az igazgatóság tagjai lettek: Györgyei Illés, Harkányi János báró, Libits Adolf (uj) és Reusz Henrik; a felügyelő-bizottságtagjait újból megválasztották, ezek: Beer Henrik, Domony Ödön, Sierbán János és Wodianer János.

Birtokvétele. Institorisz Gyula földbirtokos karvai birtokát Simonososi Andorné, született Sávossy Melánia budapesti lakosnő megvette 160,000 koronáért.

Napijel
190
A mai kész
méréskelt vételhar
Összesen körülbel
alacsonyabb árakr
Rozs szilárd
13-50-60 kor.-ás
Takarmány
14-70 koronás árt
Zab szilárd,
lansága folytán g
elénk; helyben 14
Tengeri ide
beni egyenértékre
13-60 K-ás áron.
decemberi feladá
áru december-feh
koronás áron kíná
Mai eladás
Buza, Tisza
200 mm. 79-5 k.
f., 100 mm. 79 k.
f., 100 mm. 78-8 k.
Fejérmegye
Pestmegye
100 mm. 79-3 k.
f., 100 mm. 79 k.
f., 1000 mm. 78-5
85 f., 100 mm. 78
20 f., 100 mm. 77
100 mm. 78-5 k.
f., 100 mm. 76 k.
f., 100 mm. 76 k.
f., 2650 mm. 75-8
Bánsági: 10
78 k. 17 K. 60 f.
Zentai: 100
Rozs: 200
f., 100 mm. 13 K.
Zab: 100 m

Budapesti t
utca, 1905. novem
igazgatóság jelent
Felhozott
széna, 40 szekér
alomszalma, —
tengeriszár, 17 szel
zabosbüköny, köl
A forgalom
Árak fillérek
500-600, muhar 6
szalma 320-340, t
tengeriszár —
zabosbüköny 600
—, köles —
400-480. Összes k

A szeszüzle
vel élénkebb volt
finomított és konti
Budapesti é
mitott szesz adóz
40-50-41 korona
szállításra.
Élesztőszesz
40-50-41 K. kelt
Denaturált s
tetik kötésre nagy
Mezőgazdas
nyerszesz 35-35
tétel zárólva is let
A kontingen
35- K.
Bécs. Kontin
Prága. 127-
— adózatlan sz
Buda

Kontingens nyer
Finomított szesz
Élesztőszesz ad
— adó
Nyerszesz adóz
Denaturált szesz
Az árak 10,
mentve, budapesti
fizetés mellett érte

Magyar Gaz
zete jelentése. 190
A hozatalok
napokban is. A hu
tetjük a gazdaközö
se hus, se zsír, tel
sertés el nem hely
piacra, különben
Baromfi, ha
ban megfelelően é

Nemzetközi gabonapiac 1905 november 23-tól november 27-ig.

Kelet	Határidő	E f f e k t i v á r a k										H a t á r i d ő s á r a k					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago	
Buza	27	17-85	18-18	18-60	18-50	22-13	22-—	16-86	15-42	18-78	Decz.	17-22 ⁴	18-18	21-08	22-42 ²	16-86	15-42
	23	17-80	18-26	18-60	18-50	22-24	22-08	16-98	15-37	18-91	Május	16-74 ³	18-20 ³	21-98	22-65	16-81	15-99
Rozs	27	14-—	—	14-80	15-—	20-53	15-77	—	—	—	Decz.	—	—	19-62	15-67 ²	—	—
	23	13-95	—	14-80	15-—	20-53	15-44	—	—	—	Május	14-32 ⁴	—	20-18	15-67	—	—
Zab	27	15-20	—	16-20	16-—	19-03	—	—	—	—	Decz.	—	—	17-76	—	—	
	23	15-20	—	16-20	16-—	19-03	—	—	—	—	Május	14-34 ⁴	—	18-64	—	—	
Tengeri	27	14-—	11-38	15-10	16-40	16-64	—	10-56	8-67	11-38	Decz.	—	—	17-99	—	—	
	23	14-—	11-58	15-20	16-40	16-76	—	10-66	8-74	11-38	Május	13-76	11-36 ²	15-22	—	—	
Árpa	27	15-10	—	13-60	—	16-64	—	—	—	—	Decz.	—	—	15-69	—	—	
	23	15-10	—	13-60	—	16-76	—	—	—	—	Május	13-82	11-16 ²	15-05	—	10-56 ¹	

Jegyzet: 1) 1905. november. 2) 1906. jan. 3) márcz. 4) április. 5) október.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Budapest, november 25.
Az időjárás az elmúlt hét egész folyamán boros, esős, kezdetben még enyhe, utóbb azonban csökkent hőmérséklet és erősebb légáramlatok mellett hűvös volt. Csapadék gyakran fordult elő, mely a vetésre nézve nem volt ugyan hátrányos, de az utakat teljesen járhatatlanná tette. A hozatalok úgy a vasuti, mint a hajóállomásokhoz ennél fogva erősen megcsappantak. A vizállás emelkedett.

A külföldi piacokról csendes, kedvetlen irányzatot jelentenek, mi mellett az árak is csökkennek. Amerikában a látható készletek, a kedvező elszállítások dacára, tovább gyarapodtak, a hozatalok szintén bővekek, míg a spekuláció állandóan tartózkodó maradt. A decemberi határidők bonyolításai is nyomasztó hatással voltak és az árak fokozatosan csökkentek; a hét végével azonban javulás állott be, úgy, hogy egyenlegként csak 1 cent csökkenés mutatkozik. Argentínában sásak által okozott károkról panaszolnak. Az elszállítások továbbra is jók, az árak nem változtak. Angliában a vevők nagyobb tartózkodók voltak és a forgalom így korlátozott maradt, az eladók sem tanúsítottak azonban különösebb eladási hajlamot és így a készáru jegyzése líg változott, a határidőpiacok azonban lanyhábbak

lettek. Franciaországban az árak kisebbszertű hullámzások mellett tartottak maradtak, annál inkább, mert az időjárás által befolyásolva a tulajdonosok tartózkodóbb voltak. Oroszországban a viszonyok nyugodtabbakká válnak és az elszállítások is nagyobb terjedelműek lettek. A német piacokról csökkenő árakat jelentettek; a fogyasztás úgy látszik a múlt hetek nagyobb beszerzései által el van látva és így tartózkodóbb lett, míg a kínálat tartósan kedvező. A többi kontinentális piacokról ugyancsak csendes irányzatot, e mellett azonban nagyobbára változatlan árakat jelentenek.

Nálunk a múlt heti élénkség szintén megcsappant, a forgalom az összes cikkekben gyenge; az árak némi ingadozások után alig változtak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét első felében határozottan lanyha maradt. Malmaink a múlt hetek nagyobb vetelei után erős tartózkodást tanúsítottak, úgy, hogy egyes napokon a forgalom jóformán szünetelni látszott. Ha ennek dacára nagyobb árcsökkenés be nem állott, úgy ez csak a gyenge kínálatnak és ama körülménynek volt betudható, hogy tekintettel a járatan utak és nehéz közlekedési viszonyokra, a tulajdonosok sem tanúsítottak eladási hajlamot. Az árak mindazonáltal körülbelül 15 fillért vesztek. Később azonban barátságosabb irányzat érvényesült. Egyes malmok, melyek készleteik némi kiegészítésére szorultak, ismét — habár csak mérsékelt — beszerzéseket eszközöltek, a kínálat azonban gyenge maradt, az árubirtokosok magasabb árköveteléseket támasztottak és a vevő malmok kényszerülve is vették ezeket megadni. A kezdetbeni árcsökkenés így ismét pó-

tolható volt és körülbelül 80,000 mm. forgalom mellett az árak a múlt heti nivón maradtak meg.

Rozs ártartó. A forgalom ugyan gyenge maradt és jóformán csupán a helyi fogyasztásra szorítkozik, de a kínálat is tartósan mérsékelt és teljes heti árakat fizet ek. Minőség szerint 13 50-13 65, prima urasági áruért 13 75 K.-ig fizettek budapesti paritásra.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) továbbra is mérsékelt van kínálva, de az érdeklődés is gyenge és a hangulat nyugodt. Az árak e mellett a mult héthez viszonyítva változatlanok és helyben, valamint helybeli paritásra szeszégetők és hszalók 14-60 K.-ig fizettek. Gyárosok tartózkodók maradtak. Maláta és sörárpákban állomásokon átvéve, tekintettel a szórványos kínálatra, alig van forgalom, az árak változatlanok.

Zab úgy vasuti, mint hajóáruban csak gyengén érkezik; a fogyasztási kereslet azonban szintén mérsékelt maradt és így az árak változatlanul tartottak. A forgalomban volt körülbelül 3000 mm.-ért szin és tisztaság szerint 14-60-15-20 K. fizettek helyben.

Tengeri (uj) gyenge kereslet mellett csendes maradt. Befolyással volt erre egyrészt a nyomott határidőpiac, másrészt a kedvezőtlen időjárás is. Deczemberi szállításra budapesti paritással 13-70-13-80 K. Decz.-februára 13-90-14-— K. fizettek. Szerb tengeri ab Belgrád elvámolatlanul 11-30-11-40 K. jegyez. Hízalók belföldi tengeriért 14-—-14-20, szerb tengeriért 12-60-12-90 K. fizettek ab Kóbánya. A román tenger-kiviteli tilalom felfüggesztése folytán ezen származékok is kínáltattak, de tekintettel a magas árkövetelésekre, üzlet még nem fejlődött.

Napijelentés a gabonaszultról.
1905. november 28.

A mai készbuzafélt jó, bőséges kínálatnál és mérsékelt vételhángulatnál ma lanyha irányzatú volt. Összesen körülbelül 15,000 mm. buza kelt el öt fillérrel alacsonyabb árnál.

Rózsáknál nyugodtabb, helybeni egyenértékre 13-50—60 kor. és árt fizettek.

Takarmányárpa mérsékeltebb forgalomnál 14-40—14-70 koronás árt jegyez.

Zab szilárd, miután ezen czikk az utak járhatatlansága folytán gyengén van kinalva, míg a kereslet élénk; helyben 14-50—15-30 kor.-ig helyezhető el.

Tengeri idegen áru erős kínálatára lanyha, helybeni egyenértékre, decemberi szállításra magyar áru 13-60 K.-ás áron, szerb áru ab vasut Zimony szintén decemberi feladásra 12-50 koronás áron, míg román áru december-februárra ab Verrierova elvámolva 12-70 koronás áron kinaltatik.

Mai eladások:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 18 K. 05 f., 200 mm. 79-5 k. 17 K. 80 f., 650 mm. 79-3 k. 17 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 17 K. 75 f., 300 mm. 79 k. 17 K. 60 f., 100 mm. 78-8 k. 17 K. 70 f.

Fejérmegyei: 1500 mm. 78 k. 16 K. 80 f.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 79-3 k. 17 K. 52-2 f., 100 mm. 79 k. 17 K. 52-2 f., 100 mm. 79 k. 17 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 17 K. 55 f., 1000 mm. 78-5 k. 17 K. 40 f., 600 mm. 78 k. 17 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 17 K. 20 f., 200 mm. 77 k. 17 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 17 K. 10 f., 100 mm. 77 k. 17 K. 100 mm. 76-5 k. 17 K. 05 f., 100 mm. 76-5 k. 16 K. 90 f., 100 mm. 76 k. 16 K. 90 f., 100 mm. 76 k. 16 K. 95 f., 100 mm. 76 k. 16 K. 90 f., 100 mm. 76 k. 16 K. 80 f., 2850 mm. 75-8 k. 16 K. 80 f.

Bánsági: 100 mm. 79-5 k. 17 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 17 K. 80 f., 1830 mm. 77-4 k. 17 K. 60 f.

Zentai: 1000 mm. 77-2 k. 17 K. 50 f.

Rózs: 200 mm. 13 K. 60 f., 200 mm. 13 K. 60 f., 100 mm. 13 K. 45 f. kpf.

Zab: 100 mm. 14 K. 90 f. kpf.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester utca, 1905. november hó 28-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 195 szekér réti széna, 40 szekér muhar, 34 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 17 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbúkköny, köles stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom igen élénk.

Árak fillérekben g-ként a következők: réti széna 500—600, muhar 600—700, zsupszalma 360—420, alomszalma 320—340, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, (uj) zabosbúkköny 660—700, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 540—600, szalmaszecska 480—490. Összes kocsiszám 305. Összes súly 388,000 kg

Szeszszület.

A szeszszületben e hét elején a forgalom valamivel élénkebb volt és jobb vételkedv mellett több tétel finomított és kontingens nyersszesz kelt el tartott áron.

Budapesti és vidéki finomítottgyárak részéről finomított szesz adózva 140—140-50 korona, adózatlanul 40-50—41 korona kelt nagyban azonnali és későbbi szállításra.

Élesztőszesz adózva 140-50—141 K., adózatlanul 40-50—41 K. kelt nagyban és 1 K. drágábban kicsinyben. Denaturált szesz változatlanul 39—39-50 K. jegyeztek kötésre nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 35—35-50 K. volt ajánlva, mely áron több tétel zárólva is lett.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 34-50 35— K.

Bécs. Kontingens nyersszesz 34-20—34-60 K.

Prága. 127— K. adózott tripló szeszért, adózatlan szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	34-50	35—
Finomított szesz adózva	140—	141—
„ adózatlan	40-50	41—
Élesztőszesz adózva	140—	141—
„ adózatlan	40-50	41—
Nyersszesz adózva	137—	137-50
Denaturált szesz	39—	39-50

Az árak 10,000 literfokonként bordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté jelentése. 1905. november 28-án.

A hozatalok mérsékelték maradtak az utóbbi napokban is. A huszszület árai nem változtak. Figyelmeztetjük a gazdaközönseget, hogy oly sertéseket, melyeken se hus, se zsír, tehát sem mint hajas, sem mint hus-sertés el nem helyezhetők, ne küldjenek a budapesti piacra, különben csak károsodni fognak.

Baromfi, ha szépen van kezelve, vágott állapotban megfelelően értékesül.

Vadfeléket állandóan keresnek nálunk nagy tételekben is. Vaj ismét szilárdabb irányzatot követ. Jöminőségű teavajat (édes tejszínből, szövetkezeti termék) el tudunk helyezni évi kötésre és legmagasabb áron. Nagyobb mennyiségű répa és sárga burgonya szállítására megbízásunk van, ajánlatokat sürgősen kérünk. Tojás változatlan árak mellett értékesül.

Mai árak:

Husneműek: vidéki marhahus hátulja 100—120 K., eleje 90—100 K., vidéki borjú bőrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 110—120 K., helybeli borjúhus 140—145 K., sertéshus szalonnával la. 112—124 K., lehuzott sertés 112—124 K., szalonna friss 136—150 K., szalonna, sózott 132—136 K., szalonna, füstölt 160—168 K., olvasztani való 136—150 K., háj 140—150 K., sertészsír 138—140 K., mind métermázánként. Füstölt-hus (vidéki) kg.-ja 1-40—1-60 K., hazai sonka 1-60—2— K., szalámi 0—0— K. Malacz levágva, szépen tisztítva kg.-ként 0—0— K., bárány leölt, bőrben 0—0— K. kg.-ként.

Vad: Óz 1-20—1-30, szarvas 0-70—0-80, vad-disznó 0-80—1— K. kg.-ként egészben, nyul 2-40—2-80, fogly 1—1-20, fácán 2-80—3—, szalonna 3—0—fürj 0—0— K. darabonként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1-40—1-80 K., sütni való 1-80—2-80 K., kacsa sovány 4—5— K., kacsa hizott 5—7— K., lud, hizott 12—16 K., tyúk 2-80—3-60 K., pulyka 9—12— K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1-30—1-40 korona, hizott ruca 1-40—1-50 K., hizott pulyka és poulard 1-20—1-40 kor. kg.-ként. Élő sovány liba párja — K. A pulyka ezidőszent nem kelendő, csak karácsony felé.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) 2-50—2-80 K., főzővaj (köpült) 1-80—2-20 K., tehénturó 28—36 fill., sovány tehen-sajt — ig, sovány birka-sajt — fill. kilogrammonként. Szépen kidolgozott darabos turó keresett, annál kevesebb a morzsás száraz turó.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 4-80—5-20 kor., rózsá 5-50—6— K., fehér 4—4-40 kor., kifli 9—11 K., sárgarépa 100 köt. 4—5— K., petrezselyem 100 köt. 5—6 kor., vöröshagyma 12—14 K., fokhagyma 44—48 K. 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: szőlő I. rendű —, fill. kg.-ként. Alma: választott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, nyari batul stb.) 80—100, másodrendű 40—60, harmadrendű apró áru 20—40 K. mm.-ként, körte elsőrendű 60—100, másodrendű 20—50 K.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Mész 100—140 fill. kg.-ként. Gyümölcisz 0—0— K. kg.-ként. Gomba szárított 2-20—3 K. 52—56 kg.-ként. Szappan, szegedi — fillér kg.-ként.

Tojás: bácskai 104—108 K., erdélyi apróbb áru 100—103 K. eredeti ládánként (1440 drb).

Hideghusvásár az Orczi-uti élelmi piacon 1905. november hó 28-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 31 árus 49 drb sertést, 2 árus 9 drb süldőt, 3400 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 1600 kg. szalonnát, 600 kg. hájat, — kg. zsírt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Videkről és pedig összesen: 45 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 136—180 fillér, 1 q 120—124 kor. süldő-hus 1 kg. 144—180 fillér, 1 q — korona, füstölt sertéshus 1 kg. 160—180 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 136—144 fillér 1 q — kor., füstölt szalonna 1 kg. 152—180 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 148—150 fillér, 1 q — korona, disznózsír 1 kg. 160— fillér, 1 q — korona, kocsonyahus 1 kg. 64—100 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörttyű 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1905. november hó 28-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 79 árus 58 drb sertést, — árus — drb süldőt, 4100 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 900 kg. szalonnát, 1400 kg. hájat, — kg. zsírt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Videkről és pedig összesen: 490 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 136—180 fillér, 1 q 112—120 kor., süldő-hus 1 kg. — fillér, 1 q — korona, füstölt sertéshus 1 kg. 152—180 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 148—152 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 152—180 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 140—156 fillér, 1 q — korona, disznózsír 1 kg. 156—158 fillér, 1 q — korona, kocsonyahus 1 kg. 72—84 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörttyű 1 kg. — fillér.

Bécsi szarvasmarhavásár.

1905. november hó 27.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
Hizott és legelőmarhában főlhajtás	Hizott marha
2647	2355
Csontozni való marhában főlhajtás	Legelőmarha (Weidew.)
929	292
Összesen	Csontozni való
3576	929
Eladatlan maradt	Összesen
	3576

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi	Ökör
2436	2394
Galic. s. bukovinai	Bika
442	469
Osztrák tartományokból	Tehén
698	607
Összesen	Bivaly
3576	106

Árak: (100 kilogrammonként élőszuliban koronáértékben fogysztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	86—94	74—85	64—70
Galicziai hizott ökör	90—98	100—102	84—89
Tarka hizott ökör	96—104	105—108	86—94
Bikák	60—82	84—88	—
Hizott tehen	58—72	—	—
Legelőmarha	52—70	—	—
Csontozni való marha	56—68	—	—
Bivaly	46—60	—	—

Irányzat: szilárd, az árak 1—2 koronával emelkedtek.

Vásáron kívül közvetlenül a vágóhidra érkező a lefolyt héten 1040, a múlt vesztégyására való főlhajtás 8 darab.

Szerkesztői üzenetek.

F. Gy. Uj-Gyalla. A konkolydarát illetőleg olvassa el a 91. szám 508. és 511-ik feleletét. Répát 30 kg.-ot szokás a középnyagúságu hizómarháknak naponta adni, de kivételesen 40—50 kg.-ot is, ami azonban az akkor keletkező hasmenés miatt kevésbé ajánlatos. Répával, konkolyval s tengeridarával egymagában nem lehet marhát hizlalni; miért hallgatta el, hogy minj s mennyi szénája, szalmája s polyvája van. Ha ezt nem tudjuk, nem számíthatunk ki adagolást.

G. V. Igricz. Ha borjárándóság illetve meg, semmit sem köteles visszatéríteni, az esetben sem, ha ez összszzerűleg közelebből meg sem volt határozva. A perek 1000 kor. értékig a járásbírság, ezen értéken túl a törvényszék elé tartoznak.

S. Boris. Mivel a szerződésben ki volt kötve, hogy a szolgálatadó a vasuti fuvardíjat megfizetni köteles, a 82 korona levonása nem jogos.

K. A. Bécs. Egy 21 kévés nagy kereszt gabona után a törekekkel és polyvával együtt átlagban a búzánál 70—80 kg., a rozsnál 80—90 kg., a zabnál 60—70 kg. szalmára számíthat, de ezek a tételek az évjáratok szerint lényeges eltérést mutatnak.

K. J. uradalma Szulya. A czirokdara egyenértékű a másodrendű árpával; a sertés szivesen eszi mindkettőt s egyikük sem hat a teje károsan, minél fogva tehát bátran etethetők a szoptatókoczkákkal.

Nyilttér. *)

BRÁZAY FÉLE
SÖSBORSZESZ
NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA.
HASZNÁLATI UTASÍTÁS HINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

A bánlaki hitbizományi uradalom városi gulyályából

27 db számfeletti 2—3 éves üsző

eladásra bocsájtatik. Bővebb felvilágosítás az uradalmi irodában nyerhető **Bánlak, Torontálmegye.**

Magyar királyi államvasutak.
34616/1 szám

Budapest-jobbparti üzletvezetősége

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége a vonalrai részére 1906. évben szükséges pályafentartási fák szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1906. évi megközelítő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul leszállítható vagy 25%-kal felemelhető, alább van felsorolva. A végleges megrendelés, mely alkalommal a fák pontos mennyisége és méretei szállítóval közöltetni fognak, lehetőleg még a folyó évi december hó végéig fog megtörténni. 162 m³ jegenyefenyő deszka, 61 m³ lucfenyő deszka, 18 m³ vágott lucfenyőfa, 148 m³ jegenye fenyőpalló, 40 m³ lucfenyő palló, 120 m³ tölgyfa palló, 196 m³ faragott puhafa, 530 m³ faragott tölgyfa, 22 m³ puha száfa, 30,000 db különféle lécz, 235,000 db fedőzsindely, 5350 db kemény kerítési oszlop, továbbá tölgyfadeszka szélmeteszben jegenyedeszka, puha és kemény kerítési rud, puha szélideszka. A megrendelt fák légszáraz állapotban szállítandók.

A fák szállítása 1906. évi február hóban kezdendő meg s 1906. évi április hó végéig fejezendő be.

A fák 2 csoportra osztott részletes méretjegyzékei, melyek egyszersmind ajánlati úrlapokat képeznek, a pályázati feltételekkel együtt a budapest-jobbparti üzletvezetőség (Budapest, Külső Kerepesi-ut, nyugdíjházcsoport 2. szám) anyagbeszerzési osztályra szolgáltatja ki díjtalanul, esetleg küldi meg posta útján.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó ajánlatok ivenként egy korona magyar bélyeggel ellátva, 1905. évi december 15-én déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénz 1905. évi december 14-én déli 12 óráig teendő le.

Elkészve beadott vagy táviratilag tett ajánlatok, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1905. november hóban.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

LÓ-ÁRVERÉS.

Alulírott uradalmi tisztség ezennel közhírré teszi, hogy gróf Festetics Kálmán gyalári méneséből a régi déghi és dávodi jóhirű ménesből egyenesen leszármazott **angol félvér lovak**, mint felesleges számuak

Gyalánban, 1905. évi december hó 11-én délelőtt 10 órakor

megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Eladásra kerül:

10	darab	5—7 éves kocsiló,
15	"	különböző koru tenyészkanca,
22	"	3—5 éves ménesbeli csikó,
7	"	1—2 éves " "

Kikiáltási áron alul eladás nem történik.

Az árverésen részt venni szándékozóknak az árverés napján, az árverés megkezdése előtt a **batéi vasuti állomáson** (Budapest—fiúmei fővonal) kocsik rendelkezésre állanak, ha ez iránt kellő időben az uradalmi tisztséget levélben megkeresik.

Érdeklődők dr. Tevely Béla ur kaposvári ügyvédi irodájától az eladásra kerülő lovak közelebbi leírását tartalmazó jegyzéket kaphatnak.

Gyalánban, 1905. november 21.

Posta: Büssü.

Taviradalomás: Mosdós.

Gróf Festetics Kálmán uradalmi tisztsége.

MEGJELENT

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1906. évre.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen tizenegyedik évfolyama régi köntösben javított és tetelesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ ára az O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

MEGRENDELHETŐ A

„KÖZTELEK“ KIADÓHIVATALÁBAN

BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25.

„KÖ
köz- és
lap

Birtokok bérbeadása.

A komárom-csicsói uradalom tartozékát képező Pta-Rakottyas és Pta-Tájlak nevű birtokok 1906 október 1-től számított hat évre haszonbérbe kiadók. A rakottyasi birtok területe 1200 □-örel 1011 hold ^{1077/1200}, ebből mintegy 705 h. szántó, 306 h. ^{1077/1200} rét, legelő és belsőség; a tájlaki birtok területe 1200 □-örel 600 hold ^{913/1200}, ebből mintegy 400 h. szántó, 200 h. ^{913/1200} rét legelő és belsőség. Írásbeli ajánlatokat (minden birtokra külön) elfogad és bővebb felvilágosítást ad a Csicsói uradalom tisztartói hivatala, Komárom-Csicsón. 3713

35052/1-1905. szám.

Magyar kir. államvasutak. üzletvezetőség Zágráb. PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A m. kir. államvasutak Zágráb—Fiume vonalán fekvő Cameral-Moravicze állomáson rendszeresített pályaeorvosi állás megüresedvén arra ezennel nyilvános pályázatot hirdetnek.

A nevezett állás évi 1800 kor. tiszteletdíj 200 kor. vonalpótlék, 400 kor. fuvarátalány, összesen 2400 kor. összletmény, s abad lakás és a m. kir. államvasutak-VI. fizetési fokozatba tartozó hivatalokai részére megállapított mennyiségű tüzelő-, világító anyagok ingyenes kiszolgáltatásával van javadalmozva.

Felhívatoak mindazok, kik ezen állásra pályázni chajtának, hogy folyamodványukat, a születési bizonyítvány, orvostudói oklevél vagy annak hitles másolata, erkölcsi bizonyítvány és az egy évi kórházi gyakorlatot igazoló bizonyítv, felterjesztve eddigi gyakorlatuk és alkalmazásuk közlése mellett „a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének Zágráb” czim alatt legkésőbb f. évi november hó 30-ig terjesszék be. Ezen határidőn túl beérkező kérvények figyelembe vételni nem foganak.

Előnyben részesítettnek azok, kik a hivatalos magyar nyelven kívül a horvát nyelvet legalább szóban is bírják.

A pályázati kívánók tájékozásául közöljük, hogy a szóban forgó állás működési köre kizárólag Gamirje állomástól bezárólag Delnice állomásig terjed és ezen vonalszakasz hossza 43.9 km A vonalszakaszba esnek Vrbausko, Cameral Moravicze, Brod-Moravicze, Skrad és Susica állomások 1814 gyógykezelésre jogosított taggal.

Miután a pályaeorvosi székhely körzeté e 23 alközség tartozik, melyekben körülbelül 350 házban 2500 lélek lakik, a pályaeorvos a pályaeorvosi teendők mellett magánygyakorlatra is számíthat.

Zágráb, 1905 évi november 18. án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Gözeke

Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál gözekekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsi-, spritzbogen, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

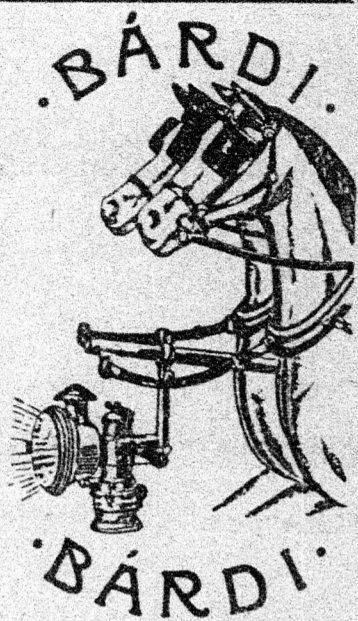
Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Gyár-utca 10.

Andrássy-ut és Király-utca között.

Arjegyzék ingyen.

Hirdetmény szakiskola felvételre.

A gödöllői baromfityesztés munkásnöket képző m. kir. iskolán 1906. évi január hó 15-én kezdődő egyéves tanfolyamra ezennel pályázatot hirdetnek.

A tanfolyam célja kizárólag női növendékeket a baromfityesztés minden ágában általában, de különösen nagyobb baromfityesztési telepek körül előforduló mindenféle munka elátására gyakorlatilag kiképezni.

Az iskola a m. kir. földmivelésügyi miniszter felügyelete alatt áll. Az oktatás főleg gyakorlati; a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfityesztéssel kapcsolatos mindenféle, valamint kerti munkát végezni kötelesek.

Felvétel iránti bályeges kérvények a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez czimezve, az iskola vezetőségénél Gödöllőn, legkésőbb folyó évi december hó 20. áig okvetetlenül benyújtandók.

Hiányosan felszerelt vagy elkésve benyújtott kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Felvételi feltételek: 1. 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkornak igazolása (születési bizonyítvány); 2. erős, egészséges testalkat igazolása orvosi bizonyítvánnyal; 3. a magyar nyelv tudása; 4. annak igazolása, hogy belépni óhajó irni-olvasni tud (elemi iskolai bizonyítvány); 5. kiskorúknak szülői vagy gyámi beleegyezés; 6. védhímgóltási bizonyítvány.

Megjegyzetük végül, hogy az iskolánál ez idő szerint 10 hely van rendszeresítve, melyek egyenként 480 korona állami ösztöndíj élvezetével vannak egybekötve.

Részletes felvilágosítás Gödöllőn, az iskola vezetőségénél nyerhető. Kelt Budapesten, 1905. évi november hó 21-én.

Pókay Dezső, állattenyésztési m. kir. felügyelő.

„KÖZTELEK“

köz- és mezőgazdasági lap kiadóhivatala.

T. Cz.

Az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ez évben 18,000 mutatószámot fog karácsonykor szétküldeni hivatalos lapjából a „KÖZTELEK“-ből földbirtokosok, bérlők s gazdatisztek czimére.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat ily nagy példányszámban való hirdetés s bizton reméljük, hogy t. Czimed nem mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy czégét a gazdaközönség körében minél ismertebbé tegye, annál is inkább, mert ezen nagy számban megjelenő lapban a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal	80 korona
1/2 "	45 " "
1/4 "	32 " "
1/8 "	15 " "

Kivaló tisztelettel

„KÖZTELEK“

KIADÓHIVATALA
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

A megrendeléseket legkésőbb f. hó 19-ig kérjük.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; építő

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez

Érdeklődők kéretnek, hogy alant emezemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak
cementgyára Gurahonczon szállít, lassan
vagy gyorsan kötő

Portland-czementet,

mely a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet által meg-
szabott normáliákat 60—70%-kal felülmúlja. Továbbá
elad saját rendszere szerint készült

szabadalmazott hornyolt czement-
tetőcserépgyártó gépeket,

melyekkel tetőcserép szükségletét minden gazdaság
háziilag állíthatja elő.

A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek
hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnyűek, jól
fednek és nagy szilárdságúak.

377

Eredeti Perzsa és Smyrna szőnyegek
özv. **GUNSZT LAJOSNÉ**
raktárában
BUDAPEST, IV., KIGYÓ-TÉR I.,
Királyi bérpalota. 3970

Legjobb
padló-
viasz,
vasein,

(Törv. véde.) mindenféle minőségben kapható utóórtól is
Monár Lajosnál, Budapest, IX.,
Köztelek-utca 8. sz.

Próbára ingyen.
Helyesen gondolkozó csak
Ausztria-Hungária költőgépet vesz.
Részletfizetés.

Zolmer Henrik feltaláló „Silesia” szárnyasudvarában,
Brandsdorf, Osztr.-Sziéziában, költőgépeimmel az ered-
mény 120 tojással: I-ső költés 95%, II-ik 97%, III-ik 98%, IV-ik 97%, V-ik
95%, VI-iknél pedig 97% tyúk, kacsá és csirke. — Árjegyzék ingyen és bér-
mentve. — Elismerőlevél több cs. és kir. főerdőszemlertől, számos
hercegi és grófi jószágkezelőstől.

G. MÜCKE, Reisenberg bei Wien.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Budapest székes-főváros köz-
vágóhidján 1900-ban végzett

próba vágások eredménye.

IRTA:
Monostori Károly.

I korona 20 fillér előleges beküldése
ellenében bérmentve küldi a „Pátria”
r.-t. gazdasági s: akkőnykereskedése.
Budapest, IX., Üllői út 25. (Köztelek.)

Ménló-eladás.

A tenyésztésre igen alkalmas Ordur nevű angol telivér ménló a tenyész-
tésnek így irányban való megszüntetése miatt eladó. Ezen telivér ménló
Edelsh im Gyulai Lipót báró ur ménésében az 1887. Orwell után az 1878.
Ágnes Etheltől származik és 1894. évben született. Színe sötét, pej, mag-
sága 178 cm.

Szíves megkeresésekre készséggel nyújt felvilágosítást a mozsói uradalom
központi hivatala Mozsóg, Somogy. A mén, úgy ivadékaiknak megtekintésé-
hez érkezők részére kívánatra koesi a Mozsóg—Szulimán, esetleg Szigetvár
állomásra küldetni fog.

ÜRLREZSŐ

SERTÉSBIZOMÁNYOS
BUDAPEST—
VIII., Birkocsis-utca 12.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a leg-
magasabb napi áron értékesít.

A világhírű eredeti angol **ROBEY** gyártmányu

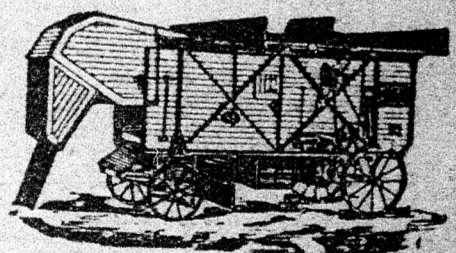
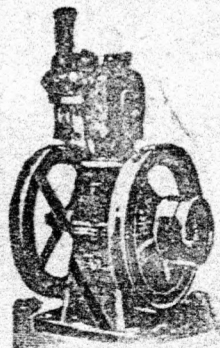
cséplőkészletek

a legkiválóbb

benzinmotor lokomobilok

verőléczes dobbal ellátott vasramás cséplőgépekkel párosítva.

Szücs Ödön-nél Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

„Pátria” nyomdai részvényiársaság nyomása. Az Első Magyar Papiripar r.-t. papírosán. Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek.)

AZ

Az ország

Egész évre

AZ „O

Ül

1905. decz

az Orsz. M

re

mely decz
10 órakor
Köztelek-
(Tárg
92. szám

a Gazdasá
1905. évi
d. e. 10

X.

(Tárg
92. szám

a deczemb
déli 1 óra
tartandó

való részv
Egy
kezés az
Buda

Ma

BUD

Gabona
Értéke
Tenyész
Szövetke

Alapít
vissza
Pro